

Vårtilläggsbudget för 2010

Sammanfattning

I betänkandet behandlas vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 2009/10:99) och en motion som väckts med anledning av propositionen.

Finansutskottet tillstyrker förslagen i propositionen om ändrade ramar och ändrade anslag. Utskottets förslag till riksdagsbeslut avser ändringar i nivån på 66 anslag inom 21 utgiftsområden. 44 anslag höjs och 22 anslag sänks. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 3 853 miljoner kronor och minskningarna till 1 219 miljoner kronor. Anslagsförändringarna innebär att de anvisade medlen ökar med 2 634 miljoner kronor. Budgeteringsmarginalen för 2010 beräknas efter det att förslagen på tilläggsbudget och utskottets förslag har beaktats uppgå till 28,6 miljarder kronor.

Utskottet behandlar också propositionens förslag om ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser och andra åtgärder på tilläggsbudget.

Utskottet tillstyrker att regeringen bemyndigas att anskaffa två nya ubåtar och halvtidsmodifiera två ubåtar av Gotlandsklass samt att skyndsamt anskaffa ett medeltungt helikoptersystem.

Regeringen begär en vidgning av ramen för att ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån bl.a. mot bakgrund av att allt fler personer börjar studera med studiemedel som ett resultat av lågkonjunkturen. Under beredningen har information om ytterligare behov inkommit. Utskottet föreslår därför att en ytterligare vidgning av ramen bör göras. Detta med hänsyn till den osäkerhet som finns om hur lånebehovet kommer att utvecklas under andra halvåret 2010.

Inom infrastrukturuområdet tillstyrker utskottet de ytterligare satsningar som regeringen föreslår i form av en kompletterande planeringsram för vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021. För att få en tydligare redovisning av projekten vad gäller Stockholmsöverenskommelsen och Västsvenska paketet anser utskottet att det lämpligen kan upprättas särskilda anslag för dessa båda satsningar inom utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Genom en särskild årlig redovisning mot inkomsterna från trängselskatterna på inkomstittel kan en årlig balans redovisas under respektive anslag i budgetpropositionen. Härigenom uppnås bättre transparens.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret intill ett belopp av högst 5 440 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker vidare de begärda bemyndigandena om att Transportstyrelsen ska få disponera vissa avgifter för att täcka kostnaderna för verksamheterna. Utskottet anser att det i samband med att beredningen av Transportstyrelsens finansiering blir klar kan finnas skäl att regeringen återkommer till riksdagen och redovisar hur de föreslagna förändringarna av de nu aktuella avgifterna passar in i det övergripande systemet och om det kan finnas skäl att ompröva beslutet.

Övriga förslag i propositionen tillstyrks.

Motionen avstyrks.

I betänkandet finns fem reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Utskottets överväganden	11
Förslag till anslagsförändringar m.m. utan anmärkning i utskottet	11
Övriga förslag på tilläggsbudget per utgiftsområde	15
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15
Äganderätten till vissa fastigheter i Uppsala	15
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	17
Anskaffning av två nya ubåtar, modifiering av två och anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem	17
1:13 Försvarsexportmyndigheten (nytt anslag)	20
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	21
Allmänna barnbidrag – höjt flerbarnstillägg	21
Utgiftsområde 15 Studiestöd	22
Lån i Riksgäldskontoret för studielån	22
Utgiftsområde 22 Kommunikationer	23
Ändrad utgiftsram och ändrade anslag	23
Kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt	26
Vissa avgiftsbelagda verksamheter vid Transportstyrelsen	29
Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsområden på tilläggsbudget	32
Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag	32
Reservationer	33
1. Anskaffning av två ubåtar och modifiering av två ubåtar, punkt 4 (mp)	33
2. Anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem, punkt 5 (s, v, mp)	34
3. Bemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, punkt 6 (s, v, mp)	35
4. Kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt, punkt 16 (s, v, mp)	35
5. Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag, punkt 25 (s, v, mp)	36
Särskilt yttrande	38
Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag, punkt 25 (s, v, mp)	38
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Propositionen	39
Följdmotionen	41
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	42

<i>Bilaga 3</i>	
Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2010	44
<i>Bilaga 4</i>	
Försvarsutskottets yttrande	48
<i>Bilaga 5</i>	
Utbildningsutskottets yttrande	56
<i>Bilaga 6</i>	
Trafikutskottets yttrande	59
<i>Bilaga 7</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	72
<i>Bilaga 8</i>	
Socialutskottets protokollsutdrag 2009/10:35	77
<i>Bilaga 9</i>	
Arbetsmarknadsutskottets protokollsutdrag 2009/10:33	79

Tabell

Anslag som berörs av propositionens förslag till nivåförändringar utan anmärkningar i utskottet	11
---	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Byte av vissa fastigheter**

Riksdagen godkänner att staten genom byte överlåter vissa fastigheter i Kristinehamn och Luleå. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 3.

2. **Äganderätten till vissa fastigheter i Uppsala**

Riksdagen godkänner att staten avstår från anspråk på äganderätten till fastigheterna Uppsala Fjärdingen 30:3, Uppsala Kåbo 14:3, Uppsala Kåbo 14:4, Uppsala Luthagen 62:4, Uppsala Luthagen 62:7, Uppsala Luthagen 62:8, Uppsala Luthagen 62:9, Uppsala Luthagen 62:10, Uppsala Luthagen 62:11 och Uppsala Luthagen 62:12. Avståendet omfattar inte de byggnader som staten låtit uppföra på fastigheterna. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:99 punkt 4.

3. **Försäljning av FN-ambassadörens residens i New York**

Riksdagen godkänner att staten genom försäljning överlåter den fastighet som utgör FN-ambassadörens residens i New York. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 5.

4. **Anskaffning av två ubåtar och modifiering av två ubåtar**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om anskaffning av två ubåtar som ersättning för två ubåtar av Södermanlandsklass och halvtidsmodifiering av två ubåtar av Gotlandsklass. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 6 i denna del och avslår motion 2009/10:Fi13 av Peter Rådberg m.fl. (mp).

Reservation 1 (mp)

5. **Anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 6 i denna del.

Reservation 2 (s, v, mp)

6. **Bemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om

beställningar som inklusive gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39 800 000 000 kr efter 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 7.

Reservation 3 (s, v, mp) – villkorad

7. Bemyndigande för anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 300 000 000 kr efter 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 8.

8. Användningen av anslaget 1:6 Totalförsvarets pliktverk

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:6 Totalförsvarets pliktverk. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 9.

9. Användningen av anslaget 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 10.

10. Allmänna barnbidrag – höjt flerbarnstillägg

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i socialförsäkringsbalken och
- b) lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkterna 1 och 2.

11. Användningen av anslaget 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet uppförda anslaget 2:1 Diskrimineringsombudsmannen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 11.

12. Lån i Riksgäldskontoret för studielån

Riksdagen beslutar att regeringen under 2010 får ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 165 195 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:99 punkt 12.

13. Bemyndigande för anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr under 2011–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 13.

14. Bemyndigande för anslaget 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 14.

15. Bemyndigande för anslaget 1:12 Havsmiljö

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 1:12 Havsmiljö ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 133 000 000 kr under 2011–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 15.

16. Kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om en planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 16.

Reservation 4 (s, v, mp)

17. Låneram i Riksgäldskontoret för vissa vägprojekt

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret intill ett belopp av högst 5 440 000 000 kr för vissa vägprojekt. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 17.

18. Användningen av anslaget 1:4 Banhållning

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:4 Banhållning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 18.

19. Vissa avgiftsbelagda verksamheter vid Transportstyrelsen

Riksdagen godkänner att regeringen får besluta att Transportstyrelsen för att täcka kostnaderna för verksamheterna får disponera de avgifter som Transportstyrelsen tar ut för

- a) att hålla register för yrkestrafik inom vägtrafikområdet
- b) tillsyn av besiktningsorgan
- c) tillsyn av yrkestrafiken inom vägtrafikområdet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkterna 19–21.

20. Bemyndigande angående Arlandabanan Infrastructure AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Trafikverket överta det ekonomiska ansvar som Banverket och Luftfartsverket har gentemot Arlandabanan Infrastructure AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 22.

21. Bemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kr efter 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 23.

22. Bemyndigande för anslaget 1:15 Strukturstöd till fisket m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 20 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:15 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 100 000 kr under 2011 och högst 6 900 000 kr under 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 24.

23. Bemyndigande för anslaget 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 69 900 000 kr under 2011 och högst 27 100 000 kr under 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 25.

24. Bemyndigande för anslaget 1:28 Främjande av rennäringen m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:28 Främjande av rennäringen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kr under 2011 och högst 2 500 000 kr under 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 26.

25. Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 27.

Reservation 5 (s, v, mp)

Stockholm den 8 juni 2010

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Nina Lundström (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Margareta B Kjellin (m) och Mats Pertoft (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomsterna samt ändra anslag och anvisa nya anslag. I 2010 års proposition om vårtilläggsbudget (prop. 2009/10:99) föreslår regeringen ändringar i tilläggsbudgeten för 2010. Regeringens förslag avser ändringar i nivån på 66 anslag inom 21 utgiftsområden (varav förslag om två nya anslag på statsbudgeten). 44 anslag höjs och 22 anslag sänks. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 3 853 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna till 1 219 miljoner kronor. Anslagsförändringarna innebär att de anvisade medlen ökar med 2 634 miljoner kronor. Propositionen innehåller också förslag om ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser och andra åtgärder på tilläggsbudget.

En motion har väckts med anledning av propositionen, 2009/10:Fi13 av Peter Rådberg m.fl. (mp). Vid behandlingen av ärendet har företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet yrkat avslag på förslaget att nu införskaffa ett medeltungt helikoptersystem samt förslaget om kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt. De avvisar också förslaget att anvisa anslag till en separat försvars-exportmyndighet.

De behandlade förslagen återges i *bilaga 1*. Regeringens förslag till lagtext återges i *bilaga 2*. I *bilaga 3* återfinns utskottets förslag till ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag.

Samtliga utskott är berörda av förslagen i tilläggsbudgeten. Finansutskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig över förslagen. Yttranden har lämnats av

- försvarsutskottet (2009/10:FöU2y)
- socialutskottet (protokollsutdrag 2009/10:35)
- utbildningsutskottet (2009/10:UbU2y)
- trafikutskottet (2009/10:TU4y)
- miljö- och jordbruksutskottet (2009/10:MJU3y)
- arbetsmarknadsutskottet (protokollsutdrag 2009/10:33).

Konstitutionsutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, utrikesutskottet, socialförsäkringsutskottet, kulturutskottet och näringsutskottet har beslutat att inte avge något yttrande över tilläggsbudgeten.

Yttrandena återfinns i *bilagorna 4–9*.

Under 2010 har riksdagen tidigare vid ett tillfälle beslutat om tilläggsbudget med anledning av prop. 2009/10:121 Nyemission i SAS AB (publ) (bet. 2009/10:FiU35). De belopp som anges i tabellerna över förslag i den nu aktuella tilläggsbudgeten inkluderar denna tidigare tilläggsbudget.

Utskottets överväganden

Förslag till anslagsförändringar m.m. utan anmärkning i utskottet

Inledning

Finansutskottet gör ett samlat ställningstagande till regeringens förslag till anslagsförändringar som under riksdagsbehandlingen inte gett upphov till några invändningar eller särskilda kommentarer. De aktuella förslagen räknas upp i detta avsnitt och behandlas av utskottet i ett gemensamt ställningstagande. Förslagets effekter på statsbudgeten kan avläsas i *bilaga 3* i betänkandet, där propositionens förslag redovisas. För motivering av förslagen hänvisas till texten i propositionen. På så sätt vill utskottet effektivisera behandlingen av förslagen på tilläggsbudget och lägga större fokus på de frågor som har blivit föremål för politisk diskussion.

Propositionen

Finansutskottet kan konstatera att propositionens förslag till förändringar i nivåerna för 57 anslag inom ramen för årets statsbudget inte har föranlett några alternativa förslag i motionen eller någon anmärkning i utskottets beredning. Dessa förslag berör följande anslag:

Anslag som berörs av propositionens förslag till nivåförändringar utan anmärkingar i utskottet

Utgiftsområde

Anslag

1	Rikets styrelse
4:1	Regeringskansliet m.m.
5:1	Länsstyrelserna m.m.
6:4	Svensk författningssamling
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning
1:8	Ekonomistyrningsverket
1:11	Finansinspektionen
1:13	Bokföringsnämnden
1:16	Finansmarknadsforskning
3	Skatt, tull och exekution
1:1	Skatteverket
1:2	Kronofogdemyndigheten
4	Rättsväsendet
1:11	Ersättning för skador på grund av brott
1:12	Rättsligt biträde m.m.
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar
5	Internationell samverkan

Utgiftsområde**Anslag**

1:1	Bidrag till vissa internationella organisationer
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri)
6	Försvar och samhällets krisberedskap
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar
1:5	Forskning och teknikutveckling
2:4	Krisberedskap
7	Internationellt bistånd
1:1	Biståndsverksamhet
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)
8	Migration
1:1	Migrationsverket
1:2	Ersättningar och bostadskostnader
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg
3:2	Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionsnedsättning
4:2	Vissa statsbidrag inom handikappområdet
6:2	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp
2:1	Försäkringskassan
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom
2:1	Pensionsmyndigheten
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn
1:1	Allmänna barnbidrag
14	Arbetsmarknad och arbetsliv
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser
15	Studiestöd
1:2	Studiemedel m.m.
1:3	Studiemedelsräntor m.m.
16	Utbildning och universitetsforskning
1:5	Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning
2:3	Uppsala universitet: Grundutbildning
2:38	Högskolan i Borås: Grundutbildning
2:44	Högskolan i Skövde: Grundutbildning
2:45	Högskolan Väst: Grundutbildning
2:53	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid
12:1	Ungdomsstyrelsen
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsument-politik
1:2	Omstruktureringsav kommunala bostadsföretag

Utgiftsområde**Anslag**

1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad
1:4	Räntebidrag m.m.
20	Allmän miljö- och naturvård
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden
1:7	Internationellt miljösamarbete
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar
1:2	Insatser för skogsbruket
1:7	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar
1:8	Ersättningar för viltskador m.m.
1:10	Bekämpande av växtsjukdomar
1:13	Finansiella korrigeringar m.m.
1:23	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
1:28	Främjande av rennäringen m.m.
24	Näringsliv
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling
1:5	Näringslivsutveckling m.m.
1:10	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.
1:22	Avgifter till vissa internationella organisationer

Vidare har följande femton förslag i propositionen inte heller mött några invändningar eller kommentarer under utskottets beredning. Regeringen föreslår att riksdagen

- godkänner att staten genom byte överlåter vissa fastigheter i Kristinehamn och Luleå (punkt 3)
- godkänner att staten genom försäljning överlåter den fastighet som utgör FN-ambassadörens residens i New York (punkt 5)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:4 *Vidmakt-hållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 300 000 000 kr efter 2010 (punkt 8)
- godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:6 *Totalför-svarets pliktverk* (punkt 9)
- godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 5:1 *Stimu-lansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* (punkt 10)
- godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet uppförda anslaget 2:1 *Diskrimineringsom-budsmannen* (punkt 11)

- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr under 2011–2014 (punkt 13)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 13:5 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under 2011 (punkt 14)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 1:12 *Havsmiljö* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 133 000 000 kr under 2011–2015 (punkt 15)
- godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:4 *Banhållning* (punkt 18)
- bemyndigar regeringen att låta Trafikverket överta det ekonomiska ansvar som Banverket och Luftfartsverket har gentemot Arlandabanan Infrastructure AB (punkt 22)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kr efter 2010 (punkt 23)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:15 *Strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 100 000 kr under 2011 och högst 6 900 000 kr under 2012 (punkt 24)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:16 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 69 900 000 kr under 2011 och högst 27 100 000 kr under 2012 (punkt 25)
- bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:28 *Främjande av rennäringen m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kr under 2011 och högst 2 500 000 kr under 2012 (punkt 26).

Utskottens yttranden

Socialutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet tillstyrker i sina respektive yttranden och protokollsutdrag till finansutskottet förslagen inom respektive utgiftsområde i propositionen. Försvarsutskottet tillstyrker de här aktuella förslagen inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet konstaterar att propositionens förslag i dessa delar inte har mött några invändningar. Finansutskottet har för sin del inte heller några invändningar mot dessa förslag. Det innebär att finansutskottet, i likhet med övriga berörda utskott, tillstyrker förslagen i propositionen (punkterna 3, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 22, 23, 24, 25 och 26).

Finansutskottet övergår därmed till att behandla övriga förslag som väckts på tilläggsbudget. Utskottets samlade ställningstagande till förslagen om ändrade ramar för utgiftsområdet samt ändrade och nya anslag redovisas i ett avslutande avsnitt.

Övriga förslag på tilläggsbudget per utgiftsområde

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Äganderätten till vissa fastigheter i Uppsala

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att staten avstår från anspråk på äganderätten till vissa fastigheter i Uppsala. Avståendet omfattar inte de byggnader som staten låtit uppföra på fastigheterna. Därmed bifaller riksdagen delvis punkt 4 i propositionen.

Propositionen

Regeringen begär att riksdagen godkänner att staten avstår från anspråk på äganderätten till vissa fastigheter i Uppsala.

Bakgrunden är att stiftelser för vilka Uppsala universitet är förvaltare har väckt talan vid Uppsala tingsrätt mot staten om bättre rätt till fastigheterna Uppsala Fjärdingen 30:3, Uppsala Kåbo 14:3, Uppsala Kåbo 14:4, Uppsala Luthagen 62:4 och Uppsala Luthagen 62:7. Staten har lagfart på samtliga fastigheter. Fastigheterna har vederlagsfritt eller för symboliska summor överlåtits till staten av universitetet. De bedöms i dag ha ett sammanlagt värde om 150 miljoner kronor.

Stiftelserna, som haft till uppgift att förvalta fastigheterna, har i sina stämningsansökningar gjort gällande att Uppsala universitet överträtt sin behörighet i samband med överlåtelseerna och att dessa därmed är ogiltiga. Justitiekanslern och Kammarkollegiet, som båda har gjort bedömningen att universitetet som förvaltare inte varit behörigt att överlåta fastigheterna, har utrett huruvida staten eller stiftelserna numera är rätt ägare. Någon fullständig klarhet har emellertid inte kunnat nås. Det finns dock omständigheter som med viss styrka talar för att äganderätten till fastigheterna tillkommer staten.

Mot bakgrund av de särskilda omständigheterna vid överlåtelseerna, och då statliga medel inte i någon större utsträckning använts för investeringar i fastigheterna, anser regeringen att staten i de nu aktuella fallen bör avstå från sina anspråk på äganderätt. Avståendet bör dock inte omfatta de byggnader som staten har låtit uppföra på fastigheterna.

Kompletterande information

Utbildningsdepartementet har skriftligen (dnr 060-2244-2009/10) informerat finansutskottet om att departementet nyligen fått kännedom om att fastigheten Uppsala Luthagen 62:7 har avstyckats så att fem ytterligare fastigheter bildats, nämligen Luthagen 62:8, 62:9, 62:10, 62:11 och 62:12. Departementet påpekar igen att avståendet inte bör omfatta de byggnader som staten har låtit uppföra på fastigheterna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet konstaterar att utskottet efter det att regeringen avlämnat propositionen om vårtilläggsbudget för 2010 har uppmärksamats på att ytterligare avstyckningar gjorts från fastigheten Uppsala Luthagen 62:7. Utskottet, som mot bakgrund av de särskilda omständigheterna inte har några invändningar mot att staten avstår från dessa fastigheter, föreslår därmed att riksdagen godkänner att staten avstår från anspråk på äganderätten till fastigheterna Uppsala Fjärdingen 30:3, Uppsala Kåbo 14:3, Uppsala Kåbo 14:4, Uppsala Luthagen 62:4, Uppsala Luthagen 62:7, Uppsala Luthagen 62:8, Uppsala Luthagen 62:9, Uppsala Luthagen 62:10, Uppsala Luthagen 62:11 och Uppsala Luthagen 62:12. Avståendet ska dock inte omfatta de byggnader som staten har låtit uppföra på fastigheterna.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Anskaffning av två nya ubåtar, modifiering av två och anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om anskaffning av två nya ubåtar och halvtidsmodifiering av två ubåtar samt avslår en motion om att avslå bemyndigandet om anskaffning av två nya ubåtar. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. Bemyndigandena medför behov av framtida anslag under anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* på högst 39,8 miljarder kronor efter 2010. Riksdagen bifaller det begärda bemyndigandet. Därmed bifaller riksdagen punkterna 6 och 7 i propositionen och avslår motionen.

Jämför reservationerna 1 (mp) och 2 (s, v, mp).

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år för anskaffning av materiel och anläggningar är uppfört ett ramanslag på 10 847 912 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2010 besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av finansiering av framtida anslag på högst 28 500 miljoner kronor.

Regeringen anser att ubåtsförmågan bör vidmakthållas genom nyanskaffning av två ubåtar och halvtidsmodifiering av två ubåtar av Gotlandsklass. Nyanskaffningen och halvtidsmodifieringen syftar till att långsiktigt säkra ubåtsförmågan samt möjliggöra ett framtida beslut om vidmakthållande genom livstidsförlängning till 2035 eller längre. Ett nytt ställningstagande till hur ubåtsförmågan ska vidmakthållas – genom en livstidsförlängning av ubåtar av Gotlandsklass eller genom nyanskaffning – förutses ske omkring 2020.

De nya ubåtarna beräknas kunna levereras till Försvarsmakten 2018/2019. Finansieringen ingår sedan tidigare i Försvarsmaktens långsiktiga investeringsplan och ryms inom ramen för beräknade anslag.

I propositionen redovisar regeringen vidare att den har vidtagit åtgärder för att öka tillgången till medeltung helikopterkapacitet i Afghanistan fram t.o.m. andra kvartalet 2013. Därefter uppstår en brist i Försvarsmaktens tillgång till medeltunga helikoptrar till följd av förseningar i leveransen av helikoptersystem 14. Därtill bedömer regeringen att behovet av medeltunga helikoptrar är större än den hittills planerade nivån, såväl på kort som på lång sikt.

För att finansiera ett framtida beslut om anskaffning av ett nytt helikoptersystem samt drift, utbildning m.m., med en rimlig säkerhetsmarginal, bedömer regeringen att ett utrymme uppgående till ca 4 700 miljoner kronor skulle behöva frigöras inom Försvarmaktens nuvarande investeringsplan. Bedömningen är att dessa medel kan frigöras bl.a. genom att

- avveckla äldre helikoptersystem
- avbryta vissa modifieringar av helikopter 15
- sänka ambitionerna för ännu inte beställda stridsstödfartyg
- reducera ambitionsnivån i utveckling och anskaffning av nya ledningssystem och vissa skyddssystem
- inte vidareutveckla robotsystem 55C.

Till detta kommer ett behov av att delvis senarelägga vissa materielprojekt. Vidare bedömer regeringen att det är möjligt att senarelägga den planerade modifieringen av två korvetter av Göteborgsklass.

Regeringen uppger att den kommer att begära in ytterligare underlag från Försvarmakten för avvecklingar, reduceringar och senareläggning av materielprojekt.

Regeringen avser att ta slutlig ställning till anskaffning av ett nytt helikoptersystem efter det att Militärhelikopterutredningen lämnat sitt slutbetänkande den 23 juni 2010. Den särskilde utredaren har i uppdrag att se över hur förmågan att understödja Försvarmaktens insatsförband med helikoptrar ska bibehållas respektive förbättras, samt vilka krav det ställer på dimensionering och organisation av helikopterförbanden. Utredaren ska även kartlägga behovet av medeltung helikopterkapacitet för olika uppgifter samt analysera förutsättningarna och tillvägagångssätten för en förstärkning av den medeltunga helikopterkapaciteten (dir. 2008:118, 2010:13). Därmed begär regeringen ett bemyndigande att under 2010 få besluta om anskaffning av två ubåtar som ersättning för två ubåtar av Södermanlandsklass, halvtidsmodernisering av två ubåtar av Gotlandsklass och anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem.

Regeringen begär vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39 800 miljoner kronor efter 2010. Förslaget innebär en ökning av bemyndigandet med 11 300 miljoner kronor.

Motionen

Miljöpartiet begär i *motion Fi13* att regeringens förslag till bemyndigande om att anskaffa två nya ubåtar ska avslås. Motionärerna anser att satsningen innebär en felprioritering av Försvarmaktens begränsade resurser. Valet av nyanskaffning grundar sig inte på en noggrann analys av Försvarmaktens behov, utan regeringens val handlar främst om sysselsättningspolitik – inte försvarspolitik. Försvarsminister Sten Tolgfors har i uttalanden till medierna lyft fram ubåtarnas stora exportpotential som ett skäl. Det är

enligt motionärerna inte något hållbart argument i sammanhanget. Det är en viktig princip att skattebetalarnas pengar inte ska riskeras på egenutveckling av kostsamma projekt. I fråga om utveckling av nästa generations ubåt har motionärerna inte noterat någon ansträngning från regeringens sida att finna lämpliga samarbetspartner. Miljöpartiet anser att ubåtsförmågan kan vidmakthållas genom halvtidsmodifiering av två ubåtar i Gotlands-klass samt genom livstidsförlängning av de två äldre ubåtarna.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet behandlar i sitt yttrande (FöU2y) förslagen om bemyndiganden för regeringen att utveckla och anskaffa två nya ubåtar och modernisera två befintliga samt att anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. I yttrandet behandlas även den ökande skuldsättning för staten som dessa bemyndiganden medför.

Försvarsutskottet framhåller i sitt yttrande att det delar regeringens uppfattning om behovet av att Sverige långsiktigt säkrar ubåtsförmågan. Utskottet anser att en kombination av modernisering av befintliga ubåtar samt utveckling och anskaffning av två helt nya ubåtar är en ändamålsenlig lösning. Försvarsutskottet biträder sålunda regeringens förslag om de begärda bemyndigandena för ubåtsbeställningarna samt avstyrker motion Fi13 (mp).

Försvarsutskottet delar också regeringens bedömning att antalet medeltunga helikoptrar bör vara större än den hittills planerade nivån, såväl på kort som på lång sikt. Den nuvarande situationen är synnerligen besvärande mot bakgrund av oförmågan att leverera helikopter 14 enligt plan. Bristen på helikoptrar för mark- och sjöoperativa ändamål är så stor, och kommer att bestå under så lång tid, att det är motiverat att skyndsamt inleda en anskaffning för att kunna avhjälpa bristen.

Med hänsyn till den betydelse som en anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem har för mark- och sjöstridskrafternas operativa effekt, Sveriges möjligheter att bidra till fredsfrämjande insatser samt de industriella och ekonomiska aspekterna – inte minst konsekvenserna för materielförsörjningen i övrigt – anser försvarsutskottet att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning, mot bakgrund av vad utskottet tidigare anfört (se bl.a. bet. 2007/08:FöU1 12–14) om inflytande och insyn i Försvarsmaktens materielförsörjning. En sådan redovisning bör innehålla en redogörelse för hur helikopterverksamhetens operativa förmågor ska byggas upp med avseende på val av helikoptersystem, möjligt flygtidsuttag samt ställda krav nationellt och internationellt.

Försvarsutskottet tillstyrker därmed de begärda bemyndigandena för att skyndsamt anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem.

Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet motsätter sig i en avvikande mening förslaget att ge regeringen ett bemyndigande om att **nu** anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem för ca 4,7 miljarder kronor. Det innebär att beställningsbemyndigandet för anskaffning av försvarsmateriel bör reduceras med 4,7 miljarder kronor jämfört

med regeringens förslag. Företrädarna anser att förslaget är illa underbyggt och att riksdagen måste få möjlighet att ta del av Helikopterutredningens ställningstagande innan riksdagen fattar beslut.

Företrädaren för Miljöpartiet avvisar i en avvikande mening regeringens begärda bemyndigande att besluta om anskaffning av två nya ubåtar och anser, som en konsekvens av detta, att det begärda beställningsbemyndigandet bör reduceras med ca 3 miljarder kronor och att motion Fi13 (mp) bör bifallas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar försvarsutskottets uppfattning om behovet av att Sverige långsiktigt säkrar ubåtsförmågan. Utskottet tillstyrker därmed, i likhet med försvarsutskottet, det begärda bemyndigandet att anskaffa två nya ubåtar som ersättning för två ubåtar av Södermanlandsklass samt att halvtids-modifiera två ubåtar av Gotlandsklass. Utskottet avstyrker motion Fi13 (mp).

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, även det begärda bemyndigandet om att skyndsamt anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. Utskottet påminner samtidigt om att såväl försvarsutskottet som finansutskottet vid en rad tillfällen uttalat sig om hur riksdagens möjligheter att utöva sin finansmakt skulle kunna förbättras. Utskottet ställer sig därmed bakom försvarsutskottets bedömning att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur helikopterverksamhetens operativa förmågor på sikt ska byggas upp med avseende på val av helikoptersystem, möjligt flygtidsuttag samt ställda krav nationellt och internationellt. Utskottet förutsätter att denna information kommer att lämnas i samband med budgetpropositionen för 2011.

Finansutskottet tillstyrker som en konsekvens av anskaffningsbesluten också att regeringen bemyndigas att under 2010 för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39 800 miljoner kronor.

1:13 Försvarexportmyndigheten (nytt anslag)

Propositionen

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2010 att den avsåg att inrätta en exportstödjande myndighet för försvarsmaterielfrågor under 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 6). En särskild utredare har haft i uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet med ansvar för exportstöd till försvarsindustrin och försäljning av övertalig materiel inom försvarssektorn. Den nya myndigheten planeras att inrättas den 1 augusti 2010. Regeringen föreslår därmed att ett nytt ramanslag 1:13 *Försvarexportmyndigheten* ska föras upp på statsbudgeten med 38 miljoner kronor. Finansieringen föreslås ske genom att anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* och 1:11 *Interna-*

tionella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m. minskas med 27,8 miljoner kronor, 0,2 miljoner kronor respektive 10 miljoner kronor.

Försvarsutskottets yttrande

Försvarsutskottet tillstyrker i sitt yttrande till finansutskottet förslaget att inrätta ett nytt anslag 1:13 *Försvarsexportmyndigheten* på statsbudgeten.

Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet avstyrker i en avvikande mening förslaget. Företrädarna anser att en ny myndighet ger intrycket att Sverige ökar sina ambitioner på den internationella vapenmarknaden. De anser att verksamheten ska behållas bl.a. inom ramen för Försvarets materielverk.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionens förslag om att inrätta ett nytt anslag.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Allmänna barnbidrag – höjt flerbarnstillägg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken och lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag. Därmed bifaller riksdagen punkterna 1 och 2 i propositionen.

Propositionen

Regeringen framhåller att det allmänna barnbidraget bidrar till att uppfylla målet att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer. Barnbidrag och flerbarnstillägg stärker barnfamiljernas ekonomiska situation. Barnfamiljer och särskilt de med många barn utgör en förhållandevis stor andel av hushållen med låg ekonomisk standard. Ett ändamålsenligt sätt att förbättra dessa hushålls ekonomiska situation är att höja flerbarnstillägget inom allmänna barnbidrag.

Regeringen föreslår därför att flerbarnstillägget höjs fr.o.m. den 1 juli 2010 med 50 kr per månad för det andra barnet, 100 kr per månad för det tredje barnet, 150 kr per månad för det fjärde barnet och med 200 kr per månad för det femte barnet och varje ytterligare barn.

Förslaget medför ändringar i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag och i socialförsäkringsbalken. Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Allmänna barnbidrag ökas med 355 miljoner kronor.

Finansutskottet

Höjningen av flerbarnstillägget innebär en ekonomisk förbättring för behövande barnfamiljer, särskilt de med många barn. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken och lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag liksom höjningen av anslaget 1:1 *Allmänna barnbidrag*.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Lån i Riksgäldskontoret för studielån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beslutar att regeringen under 2010 får ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 165 195 miljoner kronor. Därmed bifaller riksdagen delvis punkt 12 i propositionen.

Propositionen

Regeringen har ett bemyndigande att under 2010 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 164 600 miljoner kronor. Enligt regeringens bedömning kommer den av riksdagen godkända låneramen för studielån inte att vara tillräcklig för 2010, bl.a. mot bakgrund av att flera personer börjar studera med studiemedel som ett resultat av lågkonjunkturen. Regeringen föreslår därför i propositionen att den bemyndigas att under 2010 få ta upp lån i Riksgälden för studielån intill ett belopp om 164 885 miljoner kronor. Förslaget innebär en ökning av låneramen med 285 miljoner kronor.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet har under beredningen av detta ärende informerats av Utbildningsdepartementet om att det finns behov av att ytterligare öka låneramen. Centrala studiestödsnämnden (CSN) har i en skrivelse till Utbildningsdepartementet den 4 maj 2010 inkommit med en begäran om att låneramen för 2010 bör utökas (dnr 2010-523-3813). CSN anför bl.a. att en prognos visar att den utgående skulden i Riksgälden kommer att uppgå till 165 021 miljoner kronor vid årets slut. Detta skulle innebära att låneramen för 2010 överskrids med 136 miljoner kronor. CSN påpekar vidare att det är osäkert hur lånebehovet kommer att utvecklas det andra halvåret 2010.

Enligt utskottets mening finns det anledning att överväga en ökning av låneramen med sammanlagt 595 miljoner kronor. Beloppet inkluderar en viss marginal utöver prognosen. Detta innebär att regeringen bör få ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp om 165 195 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar utbildningsutskottets bedömning att det finns anledning att överväga en ökning av låneramen med sammanlagt 595 miljoner kronor med hänsyn till den osäkerhet som finns om hur lånebehovet kommer att utvecklas under det andra halvåret 2010. Därmed tillstyrker utskottet delvis punkt 12 i propositionen och föreslår att riksdagen beslutar att regeringen under 2010 får ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 165 195 miljoner kronor.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Ändrad utgiftsram och ändrade anslag

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner en ändrad ram för utgiftsområde 22 Kommunikationer samt ändrade anslag i enlighet med specifikationerna i propositionen.

Belopp i tusental kronor

Anslagsnummer	Belopp enligt statsbudget 2010	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ny anslagsnivå
UO22 Kommunikationer	40 056 327	523 000	40 579 327
1:2 Vaghållning	20 645 765	16 500	20 662 265
1:4 Banhållning	14 942 033	16 500	14 958 533
1:5 Trafikverket	1 159 707	-5 000	1 154 707
1:16 Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	348 500	490 000	838 500
1:18 Transportstyrelsen	509 657	5 000	514 657

1:2 Vaghållning

I statsbudgeten för innevarande år finns på anslaget 1:2 *Vaghållning* 20 646 miljoner kronor.

Regeringen konstaterar att den nationella planen för utvecklingen av transportsystemet för perioden 2010–2021 som regeringen beslutade om i mars 2010 (dnr N2009/6374/TE, N2008/8869/TE [delvis]) innehåller ett stort antal objekt med medfinansiering som innebär ett betydande utrymme för investeringar under planeringsperioden. Därutöver pekar regeringen på att vissa omfördelningar av investeringar har gjorts över tiden samtidigt

som vissa effektiviseringar av annan verksamhet inom Trafikverket ska genomföras. Mot denna bakgrund anser regeringen att anslaget bör minskas med 283,5 miljoner kronor.

Regeringen anför vidare att det finns ett ständigt behov av att effektivisera det befintliga transportsystemet och att det med hänsyn till den rådande situationen på arbetsmarknaden är motiverat att tidigare lägga vissa underhållsinsatser och mindre investeringar. Regeringen föreslår följaktligen att anslagen för väghållning ökas med 300 miljoner. Den föreslagna tidigareläggningen innebär att anslaget dras ned med motsvarande belopp 2014 eftersom behovet av stimulansåtgärder av detta slag då bedöms vara mindre.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen därmed att anslaget 1:2 *Väghållning* ökas med 16,5 miljoner kronor.

1:4 Banhållning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 942 miljoner kronor.

Regeringen hänvisar även här till att den nationella planen för utvecklingen av transportsystemet för perioden 2010–2021 innehåller ett stort antal objekt med medfinansiering som innebär ett betydande ökat utrymme för investeringar under planeringsperioden. Regeringen anser därför att anslaget bör minskas med 203,5 miljoner kronor.

För att tidigare lägga vissa underhållsinsatser och mindre investeringar föreslås anslaget ökas med 200 miljoner kronor.

I skrivelsen påminns om att staten garanterar att de bolag som bildades vid bolagiseringen av Statens järnvägar hålls skadelösa för de miljöföroreningar som kan ha uppstått före bolagiseringen. Regeringen föreslår att anslaget för ändamålet tillförs 20 miljoner kronor 2010.

Sammantaget föreslår regeringen därmed att anslaget 1:4 *Banhållning* ökas med 16,5 miljoner kronor.

1:16 Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk

Regeringen meddelar att EU-kommissionen i december 2009 fattade beslut om att tilldela svenska infrastrukturprojekt inom Transeuropeiska nätverk 46 miljoner euro utöver tidigare tilldelningar. Regeringen föreslår följaktligen att anslaget 1:16 *Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk* bör ökas med 490 miljoner kronor 2010.

1:18 Transportstyrelsen och 1:5 Trafikverket

Regeringen påminner om att vissa uppgifter gällande fordonsgodkännande, trafiksäkerhetsföreskrifter samt teknisk standardisering de senaste åren har förts från Banverket till Transportstyrelsen. Motsvarande överföring av anslagsmedel har dock inte gjorts. Regeringen anser därför att anslaget

1:18 *Transportstyrelsen* bör ökas med 5 miljoner kronor. Finansieringen föreslås ske genom att anslaget 1:5 *Trafikverket* minskas med motsvarande belopp.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet tillstyrker i sitt yttrande (TU4y) de föreslagna ändringarna av anslagen och framhåller att den nuvarande regeringen har genomfört en välbehövlig ambitionshöjning på infrastrukturområdet. Det finns dock ett ständigt behov av att förbättra och effektivisera det befintliga transportsystemet. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag att tidigare-lägga vissa underhållsinsatser och mindre infrastrukturprojekt under 2010. Sett över hela perioden för den nu gällande planeringsramen kommer andelen medfinansiering och lån att vara störst de första åren. Eftersom detta påverkar den offentliga sektorns finansiella sparande negativt välkomnar trafikutskottet att regeringen meddelat att den avser att göra vissa omfördelningar av investeringar över tiden och att anslagen för 2010 för väg- respektive banhållning följaktligen minskas i motsvarande grad. Trafikutskottet tillstyrker även att banhållningsanslaget ska få användas för handläggning av kostnader förknippade med den s.k. miljögarantin.

Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet anför i ett särskilt yttrande att de inte har några invändningar mot regeringens förslag till ändrad utgiftsram och ändrade anslag för 2010. De anser däremot att regeringen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att förbättra transportsystemet i närtid. För att klara dagens och morgondagens utmaningar hade ökade satsningar behövts på såväl järnväg som kollektivtrafik. Det rödgröna samarbetet har i en följdmotion till 2010 års ekonomiska vårproposition (2009/10:Fi15 [s, v, mp]) lämnat en utförlig redogörelse för offensiva framtidssatsningar motsvarande över 100 miljarder kronor under 2010–2021, som de hänvisar till.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet har, liksom trafikutskottet, noterat att anslaget 1:16 benämns Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk. Inom utgiftsområde 23 begärs vidare ett bemyndigande för ett anslag som även det benämns med hänvisning till EG. Utskottet gör ingen annan bedömning än trafikutskottet, men anser att anslagsnamnet inte nu bör ändras utan att riksdagen vid behandlingen av budgeten för 2011 bör besluta om anslagsnamn med beaktande av Lissabonfördragets effekter.

Finansutskottet har därutöver, i likhet med trafikutskottet, inget att invända mot förslagen till anslagsförändringar.

Kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om en kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021 uppgående till 50 000 miljoner kronor. Riksdagen bemyndigar vidare regeringen att för 2010 besluta om en låneram i Riksgäldskontoret intill ett belopp om högst 5 440 miljoner kronor. Därmed tillstyrker riksdagen punkterna 16 och 17 i propositionen.

Jämför reservation 4 (s, v, mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna vad regeringen föreslår om en planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021.

Regeringen påminner om att den nationella plan för utveckling av transportsystemet för perioden 2010–2021 som regeringen fastställde i mars 2010 innehåller ett antal väg- och järnvägsinvesteringar vars kostnader helt eller delvis kommer att finansieras med inkomster från trängselskatt eller vägavgifter. För att finansiera anskaffningen av dessa objekt bör lån få tas upp i Riksgäldskontoret, i enlighet med de principer som uttrycks i propositionen Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt (prop. 2008/09:35). Lån ska dock endast tas upp för den del av objekten där kapitalkostnaderna (räntor och amorteringar) ska finansieras med inkomster från vägavgifter eller trängselskatt.

De nya väg- och järnvägsinvesteringar där avtal om denna typ av medfinansiering finns är de objekt i Stockholms län som enligt Stockholmsöverenskommelsen delvis ska finansieras med inkomster från trängselskatt eller vägavgifter (inklusive Förbifart Stockholm), de objekt i Västra Götalands län som ingår i Västsvenska paketet och som delvis ska finansieras med trängselskatt (inklusive Marieholmstunneln och Västlänken) samt broar över Sundsvallsfjärden på väg E4 och över Motalaviken på riksväg 50 som delvis ska finansieras med vägavgifter.

Regeringen bedömer att investeringskostnaden för dessa objekt, för de delar vars kapitalkostnader finansieras med inkomster från trängselskatt eller avgifter, under perioden 2010–2021 totalt kommer att uppgå till 50 000 miljoner kronor i 2009 års prisnivå. Planeringsramen ska räknas upp med de index som används vid uppräknings av investeringsanslagen.

Regeringen förtydligar att denna planeringsram utgör ett komplement till den statliga planeringsram för infrastrukturåtgärder på 417 000 miljoner kronor i 2009 års prisnivå för perioden 2010–2021 som riksdagen har beslutat om (prop. 2008/09:35, bet. 2008/09:TU2, rskr. 2008/09:145).

Regeringen bedömer att låneramen för de objekt där det under 2010 finns behov av lån uppgår till 740 miljoner kronor. De nya väginvesteringarna är objekt i Stockholms län som enligt Stockholmsöverenskommelsen delvis ska finansieras med trängselskatt, betalstationer för uttag av trängselskatt i Göteborg samt de vägväxlingsfinansierade broarna över Sundsvallfjärden på väg E4 och över Motalaviken på riksväg 50. Sedan tidigare disponerar regeringen en låneram för 2010 som uppgår till 4 700 miljoner kronor. Regeringen föreslår följaktligen att riksdagen bemyndigar regeringen att få besluta om en sammanlagd låneram i Riksgäldskontoret på högst 5 440 miljoner kronor.

Trafikutskottets yttrande

Trafikutskottet påminner i sitt yttrande (TU4y) om att riksdagen under förra året beslutade om en ambitiös och framåtsyftande planeringsram för åtgärder i transportsystemet på 417 miljarder kronor för 2010–2021, vilket innebar en kraftigt ökad satsning på infrastruktur (prop. 2008/09:35, bet. 2008/09:TU2, rskr. 2008/09:145). Utskottet underströk i sammanhanget att frivillig medfinansiering kunde vara ett angeläget sätt att öka investeringsvolymen.

Intresset för att medverka med medfinansiering har varit stort. I regeringens skrivelse om åtgärdsplaneringen för transportsystemet 2010–2021 anges att under planperioden kommer investeringar på uppskattningsvis 42,3 miljarder kronor att genomföras genom medfinansiering från trängselskatter och vägväxlingsgifter. När räntan under byggtiden tillförs, uppgår produktionskostnaden för dessa investeringar till 50 miljarder kronor. Trafikutskottet anser att dessa investeringar påtagligt kommer att kunna förbättra förutsättningarna för effektiva gods- och persontransporter. Trafikutskottet tillstyrker därför regeringens förslag om att planeringsramen för dessa projekt ska uppgå till 50 miljarder kronor. Vidare tillstyrks förslaget att öka den befintliga låneramen för 2010 för vissa vägprojekt med 740 miljoner kronor till högst 5 440 miljoner kronor.

I sitt yttrande påminner Trafikutskottet om att regeringen i propositionen *Framtidens resor och transporter– infrastruktur för hållbar tillväxt* (prop. 2008/09:35) underströk att lånefinansiering inte kommer att föreslås för nya objekt såvida kostnaderna inte täcks av brukaravgifter eller dylikt. Trafikutskottet tar i sitt yttrande bestämt avstånd från en lånefinansiering som innebär att kostnaderna inte syns inom utskottets utgiftsområde 22 Kommunikationer men likväl inskränker det finansiella utrymmet i statsbudgeten samtidigt som transparensen i budgetberedningen eroderas. De allvarliga ekonomiska problem som drabbat flera länder i vår omvärld den senaste tiden understryker tydligt vikten av att värna de offentliga finanserna och att föra en ansvarfull ekonomisk politik.

Trafikutskottet noterar vidare att det i formell mening saknas rättslig grund till att betrakta trängselskatter på samma vis som brukaravgifter och att lånefinansiera baserat på dessa. Grundtanken med trängselskatterna i

Stockholm och Göteborg är dock att medlen ska återföras till berörd region. Med hänsyn till skillnader i betalningsströmmar där utgifterna för att bygga infrastrukturen uppkommer först, medan intäkterna sedan generas under en längre tid och i vissa fall först när investeringen är färdigställd, har lån bedömts utgöra en nödvändig del i finansieringen av sådan infrastruktur. Mot denna bakgrund bedömer utskottet att det vore önskvärt med en precisering från statsmakternas sida om att inkomster från trängsel-skatter enligt ovan, när det gäller möjligheterna till statlig lånefinansiering, ska kunna betraktas på samma vis som avkastning på avgiftsfinansierade investeringar och följaktligen utgöra en berättigad grund för lånefinansiering.

Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet avstyrker i en avvikande mening regeringens förslag vad gäller yrkande 16 om en planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt. De hänvisar till sin följdmotion till 2010 års ekonomiska vårproposition (2009/10:Fi15) där en utförlig redogörelse lämnas över en rad offensiva framtidssatsningar motsvarande över 100 miljarder kronor som företrädarna anser behövs under 2010–2021 för att modernisera och klimatanpassa det svenska transportsystemet. Företrädarna understryker att infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov och inte av enskilda kommuners ekonomi samt att den kommunala medfinansieringen gröper ur kommunernas redan ansträngda budgetar.

Bakgrund

Grunderna för hur statens infrastrukturinvesteringar ska finansieras finns i 22 § och 23 § budgetlagen. Enligt 22 § ska sådana investeringar som t.ex. investeringar i vägar och järnvägar finansieras med anslag. Denna princip är enligt lagens förarbeten särskilt viktig när det handlar om stora infrastrukturella investeringar. När investeringarna finansieras med anslag får riksdagen bättre överblick och större inflytande än vid lånefinansiering. Vid lånefinansiering kommer framtida anslagstilldelningar att bindas med räntor och amorteringar. Lånefinansiering hos Riksgälden leder således inte till något resurstillskott men ger en mindre rättvisande bild i budgeten.

Samtidigt öppnar 23 § budgetlagen dock en möjlighet för riksdagen att för en viss investering besluta att finansiering ska ske på ett annat sätt än som följer av huvudregeln. Med stöd av denna paragraf har riksdagen under senare år beslutat att tidigareläggning av några angelägna vägar, broar och järnvägar ska finansieras med interna lån i Riksgäldskontoret i stället för med anslag. Dessa beslut utgör dock undantagsfall och gäller tillfällen när speciella åtgärder behövs för att skyndsamt kunna åstadkomma ökad sysselsättning och tillväxt.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar trafikutskottets uppfattning att den nuvarande regeringen har genomfört en välbehövlig ambitionshöjning på infrastrukturområdet. Den planeringsram för 2010–2021 som riksdagen beslutade om förra

året på 417 miljarder kronor var både ambitiös och framåtsyftande. Riksdagen underströk i sammanhanget att frivillig medfinansiering kunde vara ett angeläget sätt att öka investeringsvolymen. Som framhålls i 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100) kan ökat samarbete också ge bättre utformning av åtgärderna och skapa utrymme för fler förbättringar av den statliga infrastrukturen.

De ytterligare satsningar som regeringen nu föreslår är viktiga kompletteringar. Finansutskottet välkomnar därför att planeringsramen kompletteras med ytterligare 50 miljarder kronor för perioden 2010–2021. För att få en tydligare redovisning av projekten vad gäller Stockholmsöverenskomsten och Västsvenska paketet anser utskottet att det lämpligen kan upprättas särskilda anslag för dessa båda satsningar inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Genom en särskild årlig redovisning mot inkomsterna från trängselskatterna på inkomsttitel kan en årlig balans redovisas under respektive anslag i budgetpropositionen. Härigenom uppnås bättre transparens.

Med det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner den begärda planeringsramen för vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021.

Utskottet tillstyrker också det begärda bemyndigandet om en låneram i Riksgäldskontoret intill ett belopp av högst 5 440 miljoner kronor.

Därmed tillstyrker utskottet punkterna 16 och 17 i propositionen.

Vissa avgiftsbelagda verksamheter vid Transportstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att regeringen får besluta att Transportstyrelsen får disponera de avgifter som Transportstyrelsen tar ut för att täcka kostnaderna för att hålla register för yrkestrafiken inom vägtrafikområdet, för tillsyn av besiktningsorgan och för tillsyn av yrkestrafiken inom vägtrafikområdet. Därmed bifaller utskottet punkterna 19–21 i propositionen.

Propositionen

Regeringen föreslår att Transportstyrelsen för att täcka verksamheternas kostnader får disponera

- de avgifter som myndigheten tar ut för tillsyn av yrkestrafiken inom vägtrafikområdet, ca 4,3 miljoner kronor per år, och som för närvarande redovisas på statsbudgetens inkomstsida
- de nya avgifter som myndigheten kommer att ta ut för att hålla register för yrkestrafiken inom vägtrafikområdet, ca 10 miljoner kronor per år (tidigare har det finansierats via avgift för skattemärket)

- de avgifter som myndigheten kommer att ta ut för tillsyn av besiktningsorgan med anledning av den omreglering av fordonsbesiktningen som träder i kraft den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:32, bet. 2009/10:TU8, rskr. 2009/10:161), ca 15 miljoner kronor per år.

Trafikuskottets yttrande

Trafikuskottet föreslår i sitt yttrande (TU4y) att finansuskottet tillstyrker regeringens förslag i yrkandena 19–21 om Transportstyrelsens möjlighet att disponera de avgifter som myndigheten tar ut för viss verksamhet. Trafikuskottet anser att det saknas skäl att tillämpa andra redovisningsprinciper beträffande de avgifter som Transportstyrelsen tar ut för tillsyn av yrkestrafiken jämfört med myndighetens avgiftsbelagda verksamhet i övrigt. Trafikuskottet förutsätter samtidigt att Transportstyrelsens avgiftsfinansierade verksamhet kontinuerligt följs upp inom ramen för regeringens myndighetsstyrning och redovisas för riksdagen i samband med den årliga budgetberedningen.

Kompletterande information

Ekonomistyrningsverket (ESV) har i regleringsbrevet för 2009 fått i uppdrag att utifrån regeringens behov av en ändamålsenlig och effektiv styrning av myndigheterna lämna förslag till en långsiktigt stabil utformning av den finansiella styrningen i staten (dnr Fi2008/8249 [delvis]). Inom ramen för uppdraget ska ESV bl.a. pröva nuvarande modeller för styrning av anslag, avgifter och kapitalförsörjning. ESV presenterade i december 2009 delrapporten *Förslag till utvecklad finansiell styrning* (ESV 2009:39). ESV anser att avgiftsintäkter från offentligrättslig verksamhet som inte är efterfrågestyrd bör redovisas mot inkomsttitel och att myndigheten bör tilldelas anslag för att finansiera verksamhetens kostnader. Regeringen bör besluta om avgifternas storlek, men beslutet kan i vissa fall delegeras till myndigheten. Alternativt kan statsmakterna ange tak för avgiftsuttaget eller på annat sätt ange tydliga ramar för avgiftens storlek eller verksamhetens omfattning. Vid avsteg från huvudprincipen om avräkning mot inkomsttitel bör riksdagen och regeringen i regel inte delegera beslut om avgifternas storlek och dispositionsrätten till avgiftsintäkterna till myndigheten. Statsmakterna bör således normalt inte helt överlåta beslut om omfattningen av verksamheten till myndigheten.

Frågan om utformningen av avgifter behandlas även i betänkandet *En reformerad budgetlag* (SOU 2010:18). I syfte att minska de nackdelar som finns med avvikelser från bruttoredovisning föreslår utredningen riktlinjer för när specialdestination av betungande avgifter ska kunna komma i fråga. Det föreslås att specialdestination av inkomster från betungande avgifter ska kunna ske om

- det är avgifter i en verksamhet vars omfattning styrs av efterfrågan även om denna föranleds av ett rättsligt tvång

- verksamhetens intäkter, kostnader och resultat särredovisas och framgår av årsredovisningen
- avvikelserna från bruttoredovisning motiveras av att den främjar möjligheterna till hög effektivitet och service i verksamheten eller av något annat uttalat mål
- utgiftstaket tekniskt justeras så att det behåller den avsedda finansiella stramheten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet påminner om att huvudprincipen är att statliga myndigheters intäkter ska redovisas mot inkomstitel och inte disponeras av myndigheten (prop. 1991/92:100 bil. 1 s. 53). Även statliga myndigheters intäkter från tillsynsavgifter omfattas av denna huvudprincip, men det kan i dessa fall finnas skäl att göra undantag från principen.

I skrivelsen *En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn* (skr. 2009/10:79) gör regeringen bedömningen att tillsyn i normalfallet bör finansieras genom avgifter. Regeringen betonar att finansieringen bör utformas på ett sådant sätt att både objektsansvariga och tillsynsorgan ges incitament att agera kostnadsmedvetet samt att utveckla en betryggande intern kontroll och styrning. Regeringen anser att tillsynsavgiften bör motsvaras av en tydlig motprestation och ha principen om full kostnadstäckning som ekonomiskt mål.

Finansutskottet konstaterar att en lagrådsremiss om Transportstyrelsens finansiering m.m. överlämnades till Lagrådet den 28 maj 2009. Lagrådet behandlade remissen den 11 juni 2009. Enligt uppgift från Näringsdepartementet ligger lagrådsremissen till grund för det fortsatta arbetet inför en reformering av Transportstyrelsens finansiering. Utgångspunkten är att Transportstyrelsen huvudsakligen ska finansieras med avgifter och att myndigheten ska kunna bedriva sin verksamhet med enhetliga finansieringsprinciper.

I propositionen redovisas att Transportstyrelsen på regeringens uppdrag har utrett hur dess verksamhet gällande yrkestrafiken och yrkestrafikregistret ska finansieras framgent och att förslaget är föremål för remiss.

Finansutskottet anser att det, i samband med att den fortsatta beredningen av Transportstyrelsens finansiering blir klar, kan finnas skäl att regeringen också återkommer till riksdagen och redovisar hur de nu föreslagna förändringarna av vissa avgifter passar in i det övergripande systemet och om det kan finnas skäl att ompröva beslutet.

Med det ovan sagda tillstyrker utskottet, i likhet med trafikutskottet, propositionens förslag.

Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsområden på tilläggsbudget

Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner förslaget i propositionen till ändrade ramar för utgiftsområden. Vidare anvisar riksdagen ändrade ramar och nya anslag i enlighet med propositionen. Därmed bifaller riksdagen punkt 27 i propositionen.

Jämför reservation 5 (s, v, mp) och särskilt yttrande (s, v, mp).

Propositionen m.m.

Regeringens förslag till ändrade och nya anslag har redovisats i de föregående delarna av betänkandet. Inga motioner har väckts vad gäller anslagen.

Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har vid behandlingen av förslagen yrkat avslag på förslaget om nytt anslag 1:13 *Försvarsexportmyndigheten* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet kan konstatera att regeringens förslag innebär att anvisade medel ökar med 2 634 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 3 853 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna till 1 219 miljoner kronor. Av den ekonomiska vårpropositionen framgår att budgeteringsmarginalen för 2010 beräknas efter det att förslagen i tilläggsbudgeten har beaktats uppgå till 28,6 miljarder kronor (prop. 2009/10:100 s. 191).

I betänkandet om tilläggsbudgeten våren 2009 (bet. 2008/09:FiU21 s. 39) konstaterade utskottet att det är viktigt att processen kring tilläggsbudgeten är lika stram som processen kring budgetpropositionen. Utskottet vidhåller denna uppfattning, och de krav som ställs på finansiering bör därmed vara lika höga. Utgiftstaket och det finansiella sparandet utgör de yttre restriktionerna kring utgiftsökningar.

Finansutskottet har i det föregående tagit ställning till de föreslagna anslagsförändringarna. Utskottet tillstyrker således att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med propositionens förslag. Därmed tillstyrker utskottet punkt 27 i propositionen.

Finansutskottets förslag till beslut framgår av punkten 25 i utskottets förslag till riksdagsbeslut och av specifikationen i *bilaga 3* över ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anskaffning av två ubåtar och modifiering av två ubåtar, punkt 4 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens begärda bemyndigande om att under 2010 få besluta om anskaffning av två ubåtar som ersättning för två ubåtar av Södermanlandsklass. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi13 av Peter Rådberg m.fl. (mp) och bifaller delvis proposition 2009/10:99 punkt 6 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att det är en felprioritering att använda Försvarsmaktens begränsade resurser till att satsa på två nya ubåtar. Valet av nyanskaffning grundar sig inte på en noggrann analys av Försvarsmaktens behov utan motivet är försvarsindustriellt. Regeringens val att utveckla och köpa nya ubåtar handlar främst om sysselsättningspolitik – inte försvarspolitik.

Försvarsminister Sten Tolgfors har i uttalanden till medierna lyft fram ubåtarnas stora exportpotential som ett skäl. Det är enligt Miljöpartiet inte något hållbart argument i sammanhanget. Det är en viktig princip att skattebetalarnas pengar inte ska riskeras på egenutveckling av kostsamma projekt. I fråga om utveckling av nästa generations ubåt konstaterar vi att det inte har gjorts några ansträngningar från regeringens sida att finna lämpliga samarbetspartner.

Miljöpartiet anser att ubåtsförmågan kan vidmakthållas genom halvtidsmodifiering av två ubåtar i Gotlandsklass och genom livstidsförlängning av de två äldre ubåtarna. Det begärda bemyndigandet skulle därmed kunna reduceras med ca 3 miljarder kronor.

Riksdagen bör således avslå det begärda bemyndigandet att få anskaffa två nya ubåtar. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi13 och avslår punkt 6 i propositionen i denna del.

2. Anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem, punkt 5 (s, v, mp)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s) och Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens begärda bemyndigande om att under 2010 få besluta om anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem. Därmed avslår riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 6 i denna del.

Ställningstagande

Vi motsätter oss att regeringen bemyndigas att **nu** anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem för i storleksordningen 4,7 miljarder kronor.

Regeringens agerande i de olika helikopterfrågorna har präglats av senfärdighet och villrådighet. Att regeringen nu kastar fram ett illa underbyggt förslag på riksdagens bord är häpnadsväckande. Regeringen vill inte ens ge riksdagen möjlighet att invänta den s.k. Helikopterutredningens ställningstagande.

Frågan om möjligheten att i stället aktivera det förrädsställda helikopter 4-systemet (Vertol) som omfattar tolv helikoptrar har inte redovisats för riksdagen. Vi bedömer att det är mer sannolikt att få ett i Sverige beprövat helikoptersystem (Hkp 4) aktiverat snabbare i operativ tjänst, än vad som är möjligt med en för Sverige helt ny helikoptertyp. Från flera håll hävdas att den åtgärden är den bästa lösningen – till en bråkdel av kostnaden för ett helt nytt helikoptersystem. Tre av dagens Vertolhelikoptrar (hkp 4) är för några år sedan ombyggda för s.k. Medevac-ändamål, dvs. för att kunna användas för kvalificerad medicinsk behandling av skadade. Övriga bör kunna användas för transport av skadade och för trupptransporter. Det kan inte uteslutas att det ligger ett stort mått av prestigetänkande i att avvisa detta alternativ.

Såvitt vi har erfarit är det nu aktuella helikopteralternativ som regeringen avser att anskaffa, i första hand avsett för trupp- och materieltransporter och inte lämpliga för Medevac-ändamål.

Försvarsmakten har i budgetunderlaget för 2011 varnat för att om ett nytt helikoptersystem ska inrymmas inom myndighetens ekonomiska ram – vilket regeringen nu föreslår – kommer man att riskera att de ställda kraven på operativ förmåga, tillgänglighet och användbarhet i insatsorganisationens förband inte uppfylls. Regeringens redovisning av hur anskaffningen ska finansieras och dess konsekvenser är ytlig och översiktlig. Först den 25 maj redovisade Försvarsmakten för försvarsutskottet en något närmare beskrivning över vilka konsekvenser som ett bifall till yrkandet i

tilläggsbudgeten i detta avseende medför. Vi konstaterar därmed att de försvarspolitiska effekterna av den föreslagna finansieringen inte är kända för riksdagen.

Vi anser att riksdagen ska avslå det begärda bemyndigandet om att anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. Därmed avslår riksdagen punkt 6 i propositionen i denna del.

3. Bemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar, punkt 6 (s, v, mp)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s) och Mats Pertoft (mp).

– Vid bifall av reservation 2. –

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 6 Försvar och krisberedskap uppförda ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 100 000 000 kr efter 2010. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:99 punkt 7.

Ställningstagande

Då regeringen inte bemyndigas att **nu** anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem bör det begärda beställningsbemyndigandet minskas med 4,7 miljarder kronor. Därmed bör riksdagen besluta att bemyndiga regeringen att för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35,1 miljarder kronor efter 2010.

4. Kompletterande planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt, punkt 16 (s, v, mp)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s) och Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner inte vad regeringen föreslår om en planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021. Därmed avslår riksdagen proposition 2009/10:99 punkt 16.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister vill se en ny färdriktning för Sverige. Vi vill investera i en grön omställning för nya jobb och för klimatomställning. Vi har i vår följdmotion till 2010 års ekonomiska vårproposition, motion 2009/10:Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, v, mp), lämnat en utförlig redogörelse över en rad offensiva framtidssatsningar motsvarande över 100 miljarder kronor som vi anser behövs under 2010–2021 för att modernisera och klimatanpassa det svenska transportsystemet. Den satsning som regeringen föreslagit är klart otillräckligt. Det behövs kraftigt utökade satsningar på såväl järnväg som kollektivtrafik. Vi är vidare starkt kritiska till regeringens strategi att låta kommuner vara med och finansiera statliga infrastruktursatsningar. Investeringar och underhåll av riksvägar, motorvägar och järnvägar är ett statligt åtagande, och det är inte rimligt att övervältra kostnaderna för detta ansvar på kommuner och landsting. Många kommuner har ställts inför ett omöjligt val där de har känt sig tvingade att bidra med medfinansiering för att några investeringar över huvud taget ska komma till stånd. Vi inom det rödgröna samarbetet vill understryka att infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov, inte av enskilda kommuners ekonomi. Den kommunala medfinansieringen gröper ur kommunernas redan ansträngda budgetar, vilket givetvis också får konsekvenser för medborgarna i kommunen. Risken är dessutom att en växande andel kommunal medfinansiering ökar klyftorna mellan fattiga och rika kommuner och regioner, vilket ytterligare försämrar förutsättningarna för framtida tillväxt i de fattigare kommunerna. Vi motsätter oss bestämt en sådan utveckling.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi att riksdagen avslår regeringens förslag om en kompletterande planeringsram.

5. Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag, punkt 25 (s, v, mp)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s) och Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i bilaga 3 med den ändringen att under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

ska inte anslaget 1:13 Försvarsexportmyndigheten inrättas. Anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar ska tillföras 27,8 miljoner kronor, 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut 200 000 kr och 1:11 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m. 10 miljoner kronor. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:99 punkt 27.

Ställningstagande

Vi vill inte etablera en ny separat försvarsexportmyndighet, utan vill att den verksamheten behålls bl.a. inom ramen för Försvarets materielverk. Det finns inget intresse av att etablera fler myndigheter. Det ger intrycket att Sverige ökar sina ambitioner på den internationella vapenmarknaden. Vi finner regeringens intention med att skapa en ny myndighet för export av försvarsmateriel oklar då man så kraftigt motsätter sig egenutveckling av försvarsmateriel, vilket måste anses som en förutsättning för att på sikt ha något att sälja. Därmed anser vi att pengarna ska ligga kvar på de anslag där de nu återfinns.

Vi avstyrker därför förslaget i tilläggsbudgeten att inrätta ett nytt anslag 1:13 *Försvarsexportmyndigheten* på statsbudgeten.

Särskilt yttrande

Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag, punkt 25 (s, v, mp)

Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s) och Mats Per-toft (mp) anför:

Vi har inga invändningar mot regeringens förslag till ändrad utgiftsram och ändrade anslag för 2010 (med undantag för anslaget för en försvarsexportmyndighet). Vi vill däremot understryka att vi anser att den nuvarande regeringen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att förbättra transportsystemet i närtid. Tvärtom. Regeringens satsningar har enligt vår mening varit otillräckliga och felriktade. För att klara dagens och morgondagens utmaningar hade ökade satsningar behövts på såväl järnväg som kollektivtrafik. Så har dessvärre inte skett, och behoven har i stället blivit allt större. Brister i dagens transportsystem blottades tydligt i samband med de stora störningarna i järnvägstrafiken under den gångna vintern. Med vår politik hade ambitionsnivån för satsningar på järnväg och kollektivtrafik de senaste åren varit avsevärt högre. Med vår politik hade transportsystemet i dag varit bättre rustat för dagens och morgondagens behov. I vår följd-motion till 2010 års ekonomiska vårproposition, motion 2009/10:Fi15 av Mona Sahlin m.fl. (s, mp, v), har vi i det rödgröna samarbetet lämnat en utförlig redogörelse över en rad offensiva framtidssatsningar motsvarande över 100 miljarder kronor som vi anser behövs under 2010–2021 för att modernisera och klimatanpassa det svenska transportsystemet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:99 Vårtilläggsbudget för 2010:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.1 och 3.2.12).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag (avsnitt 2.2 och 3.2.12).
3. Riksdagen godkänner att staten genom byte överläter vissa fastigheter i Kristinehamn och Luleå (avsnitt 3.2.2).
4. Riksdagen godkänner att staten avstår från anspråk på äganderätt till vissa fastigheter i Uppsala (avsnitt 3.2.2).
5. Riksdagen godkänner att staten genom försäljning överläter den fastighet som utgör FN-ambassadörens residens i New York (avsnitt 3.2.2).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om anskaffning av två ubåtar som ersättning för två ubåtar av Södermanlandsklass, halvtidsmodifiering av två ubåtar av Gotlandsklass och anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem (avsnitt 3.2.6).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39 800 000 000 kronor efter 2010 (avsnitt 3.2.6).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 300 000 000 kronor efter 2010 (avsnitt 3.2.6).
9. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:6 Totalförsvarets pliktverk (avsnitt 3.2.6).
10. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (avsnitt 3.2.9).
11. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet uppförda anslaget 2:1 Diskrimineringsombudsmannen (avsnitt 3.2.13).

12. Riksdagen godkänner att regeringen under 2010 får ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp om 164 85 000 000 kronor (avsnitt 3.2.15).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2011–2014 (avsnitt 3.2.17).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 3.2.17).
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 1:12 Havsmiljö ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 133 000 000 kronor under 2011–2015 (avsnitt 3.2.19).
16. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om en planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021 (avsnitt 3.2.20).
17. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en låne-ram i Riksgäldskontoret intill ett belopp av högst 5 440 000 000 kronor för vissa vägprojekt (avsnitt 3.2.20).
18. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:4 Banhållning (avsnitt 3.2.20).
19. Riksdagen godkänner att regeringen får besluta att de avgifter Transportstyrelsen tar ut för att hålla register för yrkestrafik inom vägtrafikområdet får disponeras för att täcka verksamhetens kostnader (avsnitt 3.2.20).
20. Riksdagen godkänner att regeringen får besluta att de avgifter Transportstyrelsen tar ut för tillsyn av besiktningsorgan får disponeras för att täcka verksamhetens kostnader (avsnitt 3.2.20).
21. Riksdagen godkänner att regeringen får besluta att de avgifter Transportstyrelsen tar ut för tillsyn av yrkestrafiken inom vägtrafikområdet får disponeras för att täcka verksamhetens kostnader (avsnitt 3.2.20).
22. Riksdagen bemyndigar regeringen att låta Trafikverket överta det ekonomiska ansvar som Banverket och Luftfartsverket har gentemot Arlandabanan Infrastructure AB (avsnitt 3.2.20).

23. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor efter 2010 (avsnitt 3.2.21).
24. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:15 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 100 000 kronor under 2011 och högst 6 900 000 kronor under 2012 (avsnitt 3.2.21).
25. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 69 900 000 kronor under 2011 och högst 27 100 000 kronor under 2012 (avsnitt 3.2.21).
26. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:28 Främjande av rennäringen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2011 och högst 2 500 000 kronor under 2012 (avsnitt 3.2.21).
27. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområdet samt anvisar ändrade och nya anslag enligt tabell 1.1.

Följdmotionen

2009/10:Fi13 av Peter Rådberg m.fl. (mp):

Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande att anskaffa två nya ubåtar.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 8 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***15 kap.****8 §**

Om någon enligt 16 kap. får barnbidrag för två eller flera barn lämnas flerbarnstillägg med

1. 100 kronor i månaden för det andra barnet,

2. 354 kronor i månaden för det tredje barnet,

3. 860 kronor i månaden för det fjärde barnet, och

4. 1 050 kronor i månaden för det femte barnet och varje ytterligare barn.

1. 150 kronor i månaden för det andra barnet,

2. 454 kronor i månaden för det tredje barnet,

3. 1 010 kronor i månaden för det fjärde barnet, och

4. 1 250 kronor i månaden för det femte barnet och varje ytterligare barn.

I 16 kap. 12 § finns bestämmelser om anmälan för att få flerbarnstillägg.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §¹

Flerbarnstillägg lämnas om någon uppbär allmänt barnbidrag för två eller flera barn. Vid tillämpning av denna paragraf beaktas inte barn som avses i 4 § tredje stycket eller 7 §.

Flerbarnstillägg lämnas med

1. 1 200 kronor om året för det andra barnet,
2. 4 248 kronor om året för det tredje barnet,
3. 10 320 kronor om året för det fjärde barnet,
4. 12 600 kronor om året för det femte barnet och varje ytterligare barn.

Vid beräkningen av flerbarnstillägget *skall* de barn för vilka någon uppbär allmänt barnbidrag räknas samman med de barn för vilka någon annan uppbär allmänt barnbidrag om dessa barnbidragsmottagare stadigvarande sammanbor och är eller har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Den som önskar uppbära flerbarnstillägg med stöd av tredje stycket *skall* anmäla detta till Försäkringskassan.

Om inte annat föreskrivs *skall* bestämmelserna om allmänt barnbidrag i denna lag eller i andra lagar eller författningar tillämpas på flerbarnstillägg.

1. 1 800 kronor om året för det andra barnet,
2. 5 448 kronor om året för det tredje barnet,
3. 12 120 kronor om året för det fjärde barnet,
4. 15 000 kronor om året för det femte barnet och varje ytterligare barn.

Vid beräkningen av flerbarnstillägget *ska* de barn för vilka någon uppbär allmänt barnbidrag räknas samman med de barn för vilka någon annan uppbär allmänt barnbidrag om dessa barnbidragsmottagare stadigvarande sammanbor och är eller har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

Den som önskar uppbära flerbarnstillägg med stöd av tredje stycket *ska* anmäla detta till Försäkringskassan.

Om inte annat föreskrivs *ska* bestämmelserna om allmänt barnbidrag i denna lag eller i andra lagar eller författningar tillämpas på flerbarnstillägg.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för flerbarnstillägg som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2005:824.

BILAGA 3

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag för 2010

Utskottets förslag överensstämmer med förslaget i propositionen.

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde/anslag (ramanslag)	Belopp enligt stats- budget 2010	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1 Rikets styrelse	12 104 763	124 050	12 228 813
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 705 299	112 900	6 818 199
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 305 242	11 000	2 316 242
6:4 Svensk författningssamling	1 000	150	1 150
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	12 170 643	50 800	12 221 443
1:8 Ekonomistyrningsverket	124 070	300	124 370
1:11 Finansinspektionen	263 609	20 000	283 609
1:13 Bokföringsnämnden	8 684	500	9 184
1:16 Finansmarknadsforskning	0	30 000	30 000
3 Skatt, tull och exekution	9 733 974	26 000	9 759 974
1:1 Skatteverket	6 472 013	20 000	6 492 013
1:2 Kronofogdemyndigheten	1 709 540	6 000	1 715 540
4 Rättsväsendet	35 840 193	-150	35 840 043
1:11 Ersättning för skador p.g.a. brott	89 474	-640	88 834
1:12 Rättsliga biträden m.m.	1 725 657	-150	1 725 507
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	3 578	640	4 218
5 Internationell samverkan	1 958 437	100 000	2 058 437
1:1 Bidrag till vissa internationella organisationer	1 410 086	100 000	1 510 086
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	139 199	-2 000	137 199
1:7 Bidrag till Stockholms internatio- nella fredsforskningsinstitut (Sipri)	21 489	2 000	23 489
6 Försvar och samhällets krisberedskap	45 501 075	0	45 501 075
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	19 882 368	-8 000	19 874 368
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	10 847 912	-450 800	10 397 112
1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	5 976 563	423 000	6 399 563
1:5 Forskning och teknikutveckling	864 450	-33 000	831 450

Utgiftsområde/anslag (ramanslag)	Belopp enligt stats- budget 2010	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	62 454	50 050	112 504
1:11 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	108 925	-10 000	98 925
1:13 Försvarsexportmyndigheten	0	38 000	38 000
2:4 Krisberedskap	1 171 370	-9 250	1 162 120
7 Internationellt bistånd	27 019 445	-520 000	26 499 445
1:1 Biståndsverksamhet	24 684 836	-534 300	24 150 536
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	932 824	14 300	947 124
8 Migration	5 751 126	1 174 000	6 925 126
1:1 Migrationsverket	2 010 013	50 000	2 060 013
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	2 252 900	940 000	3 192 900
1:6 Offentligt bidräde i utlänningsärenden	93 255	184 000	277 255
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	58 707 837	-6 400	58 701 437
3:2 Bidrag till viss verksamhet för per- soner med funktionsnedsättning	126 638	-1 400	125 238
4:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet	227 850	-55 000	172 850
6:2 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	189 045	50 000	239 045
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	101 719 373	285 000	102 004 373
2:1 Försäkringskassan	7 180 610	285 000	7 465 610
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41 503 000	137 500	41 640 500
2:1 Pensionsmyndigheten	462 000	137 500	599 500
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	69 913 019	355 000	70 268 019
1:1 Allmänna barnbidrag	23 311 000	355 000	23 666 000
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	88 358 365	100 000	88 458 365
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspoli- tiska program och insatser	8 025 400	100 000	8 125 400
15 Studiestöd	24 106 052	47 000	24 153 052
1:2 Studiemedel m.m.	13 872 561	44 321	13 916 882
1:3 Studiemedelsröntor m.m.	5 814 992	2 679	5 817 671
16 Utbildning och universitetsforsk- ning	53 560 766	81 000	53 641 766
1:5 Utveckling av skolväsende, försko- leverksamhet och skolbarnsomsorg	906 499	23 500	929 999
1:15 Statligt stöd till vuxenutbildning	2 841 928	40 000	2 881 928

Utgiftsområde/anslag (ramanslag)	Belopp enligt stats- budget 2010	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
2:3 Uppsala universitet: Grundutbildning	1 398 045	-500	1 397 545
2:38 Högskolan i Borås: Grundutbildning	437 134	3 500	440 634
2:44 Högskolan i Skövde: Grundutbildning	315 656	3 500	319 156
2:45 Högskolan Väst: Grundutbildning	340 056	3 500	343 556
2:53 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	2 614 268	7 500	2 621 768
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	11 362 087	500	11 362 587
12:1 Ungdomsstyrelsen	26 703	500	27 203
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 545 695	47 000	1 592 695
1:2 Omstrukturerings av kommunala bostadsföretag	97 500	-22 000	75 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	50 000	-25 000	25 000
1:4 Räntebidrag m.m.	453 530	94 000	547 530
20 Allmän miljö- och naturvård	5 244 593	3 500	5 248 093
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	594 518	-3 500	591 018
1:7 Internationellt miljösamarbete	67 793	7 000	74 793
22 Kommunikationer	40 056 327	523 000	40 579 327
1:2 Väghållning	20 645 765	16 500	20 662 265
1:4 Banhållning	14 942 033	16 500	14 958 533
1:5 Trafikverket	1 159 707	-5 000	1 154 707
1:16 Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	348 500	490 000	838 500
1:18 Transportstyrelsen	509 657	5 000	514 657
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 082 120	54 500	19 136 620
1:2 Insatser för skogsbruket	219 222	-15 000	204 222
1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	150 349	107 000	257 349
1:8 Ersättningar för viltskador m.m.	51 778	4 544	56 322
1:10 Bekämpande av växtsjukdomar	6 000	1 000	7 000
1:13 Finansiella korrigeringar m.m.	75 472	-25 000	50 472
1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 965 931	-13 500	2 952 431
1:28 Främjande av rennäringen m.m.	109 915	-4 544	105 371

Utgiftsområde/anslag (ramanslag)	Belopp enligt stats- budget 2010	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
24 Näringsliv	6 599 165	51 500	6 650 665
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 903 795	-200	1 903 595
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	565 509	51 050	616 559
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanlägg- ningar, m.m.	8 375	-200	8 175
1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	5 780	850	6 630

BILAGA 4

Försvarsutskottets yttrande 2009/10:FöU2y

Vårtilläggsbudget för 2010

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 4 maj 2010 att ge samtliga utskott tillfälle att yttra sig över Vårtilläggsbudget för 2010 (*proposition 2009/10:99*) och den tillhörande motionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utskottets överväganden

Regeringens förslag till tilläggsbudget för 2010

Regeringen föreslår riksdagen att regeringen bemyndigas att under 2010 besluta om

- anskaffning av två ubåtar som ersättning för två ubåtar av Södermanlandsklass
- halvtidsmodernisering av två ubåtar av Gotlandsklass och
- anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem.

Regeringen föreslår mot den bakgrunden att den bemyndigas att under 2010 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 39,8 miljarder kronor efter 2010 – en ökning med 11,3 miljarder kronor jämfört med vad riksdagen hittills har beslutat.

Ubåtar

Regeringen anser att ubåtsförmågan bör vidmakthållas genom nyanskaffning av två ubåtar och genom halvtidsmodifiering av två ubåtar av Gotlandsklass.

Nyanskaffningen och halvtidsmodifieringen syftar till att långsiktigt säkra ubåtsförmågan samt att möjliggöra ett framtida beslut om vidmakthållande genom livstidsförlängning till 2035 eller längre. Ett nytt ställningstagande till hur ubåtsförmågan ska vidmakthållas – genom livstidsförlängning av ubåtar av Gotlandsklass eller genom nyanskaffning – förutses ske omkring 2020.

De nya ubåtarna beräknas kunna levereras till Försvarsmakten 2018–2019. Finansieringen ingår sedan tidigare i Försvarsmaktens långsiktiga investeringsplan och ryms inom ramen för beräknade anslag.

Medeltunga helikoptrar

I enlighet med vad som anfördes i budgetpropositionen för 2010 anser regeringen att helikopterförbandens förmåga att understödja arméstridskrafter och marina stridskrafter med helikopterenheter är av stor betydelse för Försvarsmaktens användbarhet (proposition 2009/10:1 utgiftsområde 6). Vidare anser regeringen att förmågan att uthålligt över en längre tid stödja pågående insatser med en helikopterenhet är av stor betydelse.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att öka tillgången till medeltung helikopterkapacitet i Afghanistan fram t.o.m. andra kvartalet 2013. Därefter uppstår en brist i Försvarsmaktens tillgång till medeltunga helikoptrar till

följd av förseningar i leveransen av helikoptersystem 14. Därtill bedömer regeringen att behovet av medeltunga helikoptrar är större än den hittills planerade nivån, såväl på kort som på lång sikt.

För att finansiera ett framtida beslut om anskaffning av ett nytt helikoptersystem samt drift, utbildning m.m., med en rimlig säkerhetsmarginal, bedömer regeringen att ca 4,7 miljarder kronor skulle behöva frigöras inom Försvarsmaktens nuvarande investeringsplan.

Regeringen bedömer i nuläget att dessa medel kan frigöras bl.a. genom att

- avveckla äldre helikoptersystem
- avbryta vissa modifieringar av helikopter 15
- sänka ambitionerna för ännu inte beställda stridsstödfartyg
- reducera ambitionerna vid utveckling och anskaffning av nya ledningssystem och vissa skyddssystem
- inte vidareutveckla robotsystem 55C.

Härtill kommer ett behov av att delvis senarelägga vissa materielprojekt. Bland annat kan ett mindre antal av de splitterskyddade hjulfordon och bandvagnar som enligt tidigare planering beräknades tas i operativt bruk senast 2014 senareläggas. Vidare bedömer regeringen att det är möjligt att senarelägga den planerade modifieringen av två korvetter av Göteborgsklass.

Regeringen avser att begära in ytterligare underlag från Försvarsmakten för avvecklingar, reduceringar och senareläggningar av materielprojekt. Konsekvenserna för omställningen till ett tillgängligt och användbart insatsförsvar av de ovan redovisade senareläggningarna bedöms uppvägas väl av den ökade förmåga och användbarhet som ett nytt medeltungt helikoptersystem skulle medföra. Senareläggningarna bedöms inte heller leda till några försämringar i materielförsörjningen för de svenska förband som deltar i insatser internationellt.

Regeringen avser att slutligt ta ställning till anskaffning av ett nytt helikoptersystem efter det att Militärhelikopterutredningen lämnat sitt slutbetänkande.

Motionen

Miljöpartiet anser i motion 2009/10:Fi13 att satsningen på två nya ubåtar är en felprioritering av Försvarsmaktens begränsade resurser. Valet av nyan skaffning grundar sig inte på en noggrann analys av Försvarsmaktens behov. Motivet är snarare försvarsindustriellt. Det är allmänt känt att Kockums har en ansträngd ekonomi. Regeringens val att utveckla och köpa nya ubåtar handlar främst om sysselsättningspolitik – inte försvarspolitik. Försvarsminister Sten Tolgfors har i uttalanden till medierna lyft fram ubåtarnas stora exportpotential som ett skäl. Det är enligt motionärerna inte

något hållbart argument i sammanhanget. Svenska ubåtors attraktionskraft på exportmarknaden är ytterst begränsad, trots hög prestanda och goda resultat i övningar med amerikanska sjöstridskrafter.

Det är en viktig princip att skattebetalarnas pengar inte ska riskeras på egenutveckling av kostsamma projekt. I fråga om utveckling av nästa generations ubåt har motionärerna inte noterat någon ansträngning från regeringens sida att finna en lämplig samarbetspartner. Miljöpartiet menar att ubåtsförmågan kan vidmakthållas genom halvtidsmodifiering av två ubåtor i Gotlandsklass samt genom livstidsförlängning av de två äldre ubåtarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet begränsar sig i detta yttrande till att behandla förslagen om bemyndigande för regeringen att utveckla och anskaffa två nya och modernisera två befintliga ubåtor samt att anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. I yttrandet behandlar utskottet den ökade skuldsättning för staten som dessa bemyndiganden medför.

Enligt 9 kap. 10 § regeringsformen får regeringen inte utan riksdagens bemyndigande ta upp lån eller i övrigt ikläda staten ekonomiska förpliktelser. Regeringen begär varje år riksdagens bemyndigande att under det kommande budgetåret få ingå sådana ekonomiska förpliktelser där betalningarna förfaller under senare budgetår, dvs. att få sätta riket i skuld. De anskaffningsbemyndiganden som riksdagen ger regeringen om att få beställa viss materiel till Försvarsmakten medför skulder som kommer att förfalla till betalning i framtiden. Det blir således kommande riksdagar som ska finansiera de investeringar som denna riksdag beslutar om. Därför måste såväl omfattningen av som ändamålet med ett bemyndigande prövas lika noga som ett anslagsbeslut.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att ikläda staten ekonomiska förpliktelser om högst 28,5 miljarder kronor som förfaller till betalning efter innevarande budgetår, för att anskaffa materiel och anläggningar till Försvarsmakten. Regeringens förslag innebär att det beloppet ökar med 11,3 miljarder kronor till sammanlagt 39,8 miljarder kronor.

Ubåtor

Utskottet erinrar om att regeringen i propositionen *Ett användbart försvar* (prop. 2008/09:140) redovisade att den avsåg att pröva om ubåtsförmågan skulle vidmakthållas genom livstidsförlängning eller genom nyanskaffning. Regeringen har nu prövat frågan och kommit fram till att ubåtsförmågan bör vidmakthållas genom nyanskaffning av två ubåtor samt genom halvtidsmodifiering av två ubåtor av Gotlandsklass.

Utskottet delar regeringens uppfattning om behovet att Sverige långsiktigt säkrar ubåtsförmågan. Det är angeläget att ett ställningstagande nu görs i fråga om hur det ska ske. Utskottet anser för sin del att en kombina-

tion av modernisering av befintliga ubåtar samt utveckling och anskaffning av helt nya ubåtar är en ändamålsenlig lösning. De två nya ubåtarna beräknas kunna levereras till Försvarsmakten 2018–2019. Utskottet betonar att finansieringen ingår sedan tidigare i Försvarsmaktens långsiktiga investeringsplan och ryms inom ramen för beräknade anslag.

Utskottet biträder sålunda regeringens förslag om de begärda bemyndigandena för ubåtsbeställningarna och avstyrker motion 2009/10:Fi13.

Med hänsyn till den betydelse som en fortsatt utveckling av ubåtsvapnet och undervattenstekniken har för sjöstridskrafternas operativa effekt och därmed för försvaret av Sverige samt de industriella och ekonomiska aspekterna bör regeringen, mot bakgrund av vad utskottet tidigare anfört (se bl.a. betänkande 2007/08:FöU1 s. 12–14) om inflytande och insyn i Försvarsmaktens materielförsörjning, återkomma till riksdagen med en redovisning.

Medeltunga helikoptrar

Utskottet delar regeringens uppfattning om den stora betydelse som helikopterförbanden har för att understödja armé- och marinstridskrafter. Antalet helikoptrar i Försvarsmakten är emellertid för litet. Utskottet delar regeringens bedömning att antalet medeltunga helikoptrar bör vara större än den hittills planerade nivån, såväl på kort som på lång sikt.

Förmågan att under en längre tid stödja internationella fredsfrämjande insatser med en helikopterenhet är av stor betydelse. Behoven har visat sig stora – tillgången, i synnerhet i Europa, är ytterst begränsad. Regeringen har vidtagit åtgärder för att öka tillgången till medeltung helikopterkapacitet (Hkp 10B – Super Puma) i Afghanistan fram t.o.m. det andra kvartalet 2013. Därefter uppstår en brist i Försvarsmaktens tillgång till medeltunga helikoptrar till följd av de betydande förseningarna i leveransen av helikoptersystem 14 (NH 90).

Utskottet anser att den nuvarande situationen är synnerligen besvärande mot bakgrund av oförmågan att leverera helikopter 14 enligt plan.

Bristen på helikoptrar för mark- och sjöoperativa ändamål är emellertid så stor, och kommer att bestå under så lång tid, att det är motiverat att skyndsamt inleda en anskaffning för att kunna avhjälpa bristen. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet regeringens förslag om de begärda bemyndigandena för att skyndsamt anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem.

Den särskilda utredare (Militärhelikopterutredningen) som regeringen tillsatte i december 2008 för att se över vissa frågor om Försvarsmaktens helikoptrar ska redovisa sitt slutbetänkande senast i juni 2010. Först därefter avser regeringen att ta slutlig ställning.

Med hänsyn till den betydelse som en anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem har för mark- och sjöstridskrafternas operativa effekt, för våra möjligheter att bidra till fredsfrämjande insatser samt för vår industri och ekonomi – inte minst vad gäller konsekvenserna för materielförsörjningen i övrigt bör regeringen, mot bakgrund av vad utskottet

tidigare anförts (se bl.a. betänkande 2007/08:FöU1 s. 12–14) om inflytande och insyn i Försvarsmaktens materielförsörjning, återkomma till riksdagen med en redovisning. En sådan redovisning bör innehålla en redogörelse för hur helikopterverksamhetens operativa förmågor på sikt ska byggas upp med avseende på val av helikoptersystem, möjligt flygtidsuttag och ställda krav nationellt och internationellt.

Utskottet tillstyrker även i övrigt vad regeringen anförts i 2010 års ekonomiska vårproposition och i Vårtilläggsbudget för 2010.

Stockholm den 25 maj 2010

På försvarskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Rolf Gunnarsson (m), Karin Enström (m), Peter Jonsson (s), Nils Oskar Nilsson (m), Staffan Danielsson (c), Michael Hagberg (s), Allan Widman (fp), Peter Jeppsson (s), Isabella Jernbeck (m), Åsa Lindestam (s), Else-Marie Lindgren (kd), Rolf K Nilsson (m), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s), Kjell Eldensjö (kd) och Per Bolund (mp).

Avvikande meningar

1. Vårtilläggsbudget 2010 (s, v, mp)

Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Michael Hagberg (s), Peter Jeppsson (s), Åsa Lindestam (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s) och Per Bolund (mp) anför:

Vi motsätter oss förslaget att ge regeringen ett bemyndigande att **nu** anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem för i storleksordningen 4,7 miljarder kronor. Behovet av nya beställningsbemyndiganden för anskaffning av försvarsmateriel bör därför reduceras med 4,7 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

Regeringens agerande i de olika helikopterfrågorna har präglats av senfärdighet och villrådighet. Att nu kasta ett illa underbyggt förslag på riksdagens bord är häpnadsväckande. Den vill inte ens ge riksdagen möjlighet att invänta den s.k. Helikopterutredningens ställningstagande.

Frågan om möjligheten att i *stället* aktivera det förrådsställda helikopter 4-systemet (Vertol) om fattande 12 helikoptrar har inte redovisats för riksdagen. Vi bedömer att det är mer sannolikt att få ett i Sverige beprövat helikoptersystem (Hkp 4) aktiverat snabbare i operativ tjänst, än vad som är möjligt med en för Sverige helt ny helikoptertyp.

Från flera håll hävdas att den åtgärden är den bästa lösningen till en bråkdel av kostnaden för ett helt nytt helikoptersystem. Tre av dagens Vertolhelikoptrar (hkp 4) är för några år sedan ombyggda för s.k. MEDEVAC-ändamål, dvs. för att kunna användas för kvalificerad medicinsk behandling av skadade. Övriga bör kunna användas för transport av skadade och för trupptransporter. Det kan inte uteslutas att det ligger ett stort mått av prestigetänkande i att avvisa detta alternativ.

Såvitt vi har erfarit så är det nu aktuella helikopteralternativet som avses anskaffas, i första hand avsedda för trupp- och materieltransporter och *inte lämpliga* för MEDEVAC-ändamål.

Försvarsmakten har i budgetunderlaget för 2011 varnat för att om ett nytt helikoptersystem ska inrymmas inom myndighetens ekonomiska ram – vilket regeringen nu föreslår – kommer de ställda kraven på operativ förmåga, tillgänglighet och användbarhet i insatsorganisationens förband riskeras att inte uppfyllas. Regeringens redovisning av hur anskaffningen skall finansieras och dess konsekvenser är ytlig och översiktlig. Först i dag har Försvarsmakten för försvarsutskottet redovisat en något närmare beskrivning över vilka konsekvenser som ett bifall till yrkandet i tilläggsbudgeten i detta avseende medför. Regeringen lämnar här en springnota till kommande riksdagar att finansiera.

Vi vill inte etablera en ny separat *exportmyndighet*, utan vill att den verksamheten behålls bl. a. inom ramen för Försvarets materielverk. Det finns inget intresse av att etablera fler myndigheter. Det ger intrycket att Sve-

rige ökar sina ambitioner på den internationella vapenmarknaden. Vi finner regeringens intention med att skapa en ny myndighet för export av försvarsmateriel oklar då man så kraftigt motsätter sig egenutveckling av försvarsmateriel, vilket måste anses som en förutsättning för att på sikt ha något att sälja.

Vi avstyrker därför förslaget i tilläggsbudgeten att inrätta ett nytt anslag 1:13 *Försvarexportmyndigheten* på statsbudgeten

2. Vårtilläggsbudget 2010 (mp)

Per Bolund (mp) anför:

Satsningen på två nya ubåtar är en felprioritering av Försvarsmaktens begränsade resurser. Valet av nyanskaffning grundar sig inte på en noggrann analys av Försvarsmaktens behov. Motivet är försvarsindustriellt. Regeringens val att utveckla och köpa nya ubåtar handlar främst om sysselsättningspolitik – inte försvarspolitik.

Försvarsminister Sten Tolgfors har i uttalanden till medierna lyft fram ubåtarnas stora exportpotential som ett skäl. Det är enligt Miljöpartiet inte något hållbart argument i sammanhanget. Det är en viktig princip att skattebetalarnas pengar inte ska riskeras på egenutveckling av kostsamma projekt. I fråga om utveckling av nästa generations ubåt konstaterar vi att det inte har gjorts någon ansträngning från regeringens sida att finna lämplig samarbetspartner.

Miljöpartiet menar att ubåtsförmågan kan vidmakthållas genom halvtidsmodifiering av två ubåtar i Gotlandsklass samt genom livstidsförlängning av de två äldre ubåtarna. I konsekvens härmed bör det begärda beställningsbemyndigandet reduceras med ca 3 miljarder. Regeringens förslag i dessa delar bör avstyrkas och motion 2009/10:Fi13 bifallas av finansutskottet.

BILAGA 5

Utbildningsutskottets yttrande 2009/10:UbU2y

Vårtilläggsbudget för 2010

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 4 maj 2010 beslutat att ge utbildningsutskottet tillfälle att avge yttrande över Vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 2009/10:99) samt motioner i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde. Utskottet begränsar sitt yttrande till utgiftsområde 15 Studiestöd och frågan om lån hos Riksgälden. Några motioner har inte inkommit.

Utskottets överväganden

Lån hos Riksgälden

Propositionen

Regeringen har ett bemyndigande att under 2010 ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp om 164 600 000 000 kr avseende utgiftsområde 15 Studiestöd. Regeringen föreslår i propositionen att den under 2010 får ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån till ett belopp om 164 885 000 000 kr. Förslaget innebär en ökning av låneramen med 285 000 000 kr. Enligt regeringens bedömning kommer den låneram för studielån som riksdagen har godkänt inte att vara tillräcklig för 2010, bl.a. mot bakgrund av att fler personer börjar studera med studiemedel som ett resultat av lågkonjunkturen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under beredningen av detta ärende blivit informerat av Utbildningsdepartementet om att det finns behov av att ytterligare öka låneramen. Centrala studiestödsnämnden (CSN) inkom i en skrivelse till Utbildningsdepartementet den 4 maj 2010 med en begäran om att låneramen för 2010 bör utökas (dnr 2010-523-3813). CSN anför bl.a. att en prognos visar att den utgående skulden i Riksgälden kommer att uppgå till 165 021 000 000 kr vid årets slut. Detta skulle innebära att låneramen för 2010 överskrids med 136 000 000 kr. CSN påpekar vidare att det är osäkert hur lånebehovet kommer att utvecklas det andra halvåret 2010.

Enligt utskottets mening finns det anledning att överväga en ökning av låneramen med sammanlagt 595 000 000 kr. Beloppet inkluderar en viss marginal utöver prognosen. Detta innebär att regeringen bör få ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp om 165 195 000 000 kr.

Stockholm den 20 maj 2010

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Grannlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Louise Malmström (s), Fredrik Schulte (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Caroline Helmersson-Olsson (s), Eva Olofsson (v), Peter Rådberg (mp) och Christer Nylander (fp).

BILAGA 6

Trafikutskottets yttrande 2009/10:TU4y

Vårtilläggsbudget för 2010

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 4 maj 2010 att bereda övriga berörda utskott tillfälle att senast den 25 maj 2010 yttra sig över *Vårtilläggsbudget för 2010* (prop. 2009/10:99) med motion, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

I detta yttrande behandlar trafikutskottet propositionens yrkanden 16–22 och yrkande 27 (delvis).

Utskottets överväganden

Ändrad utgiftsram och ändrade anslag

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen på vårtilläggsbudgeten för 2010 (prop. 2009/10:99) godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikationen i propositionen.

I fråga om utgiftsområde 22 Kommunikationer föreslår regeringen följande ändringar.

Anslags- nummer		Belopp enligt statsbudget 2010	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
	Utg.omr. 22 Kommunikationer	40 056 327	523 000	40 579 327
1:2	Väghållning	20 645 765	16 500	20 662 265
1:4	Banhållning	14 942 033	16 500	14 958 533
1:5	Trafikverket	1 159 707	- 5 000	1 154 707
1:16	Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	348 500	490 000	838 500
1:18	Transportstyrelsen	509 657	5 000	514 657

Höjning av anslagen för väg- och banhållning

I statsbudgeten för innevarande år finns på anslaget 1:2 *Väghållning* och anslaget 1:4 *Banhållning* 20 646 miljoner kronor respektive 14 942 miljoner kronor. Regeringen föreslår att båda dessa anslag ökas med 16,5 miljoner kronor.

Regeringen konstaterar att den nationella planen för utvecklingen av transportsystemet för perioden 2010–2021 som regeringen beslutade i mars 2010 (dnr N2009/6374/TE m.fl.) innehåller ett stort antal objekt med medfinansiering som innebär ett betydande utrymme för investeringar under planperioden. Därutöver pekar regeringen på att vissa omfördelningar av investeringar har gjorts över tiden samtidigt som vissa effektiviseringar av annan verksamhet inom Trafikverket ska genomföras. Mot denna bakgrund anser regeringen att anslagen 1:2 *Väghållning* och 1:4 *Banhållning* bör minska med 283,5 miljoner kronor respektive 203,5 miljoner kronor.

Regeringen anför vidare att det finns ett ständigt behov av att effektivisera det befintliga transportsystemet och att det givet den rådande situationen på arbetsmarknaden är motiverat att tidigarelägga vissa underhållsinsatser och mindre investeringar. Regeringen föreslår följaktligen att anslagen för väghållning och banhållning ökas med 300 miljoner respektive 200 miljoner kronor 2010. Regeringen understryker att de tidigarelagda åtgärderna bör fördelas jämnt över landet. Regeringen framhåller också att den före-

slagna tidigareläggningen innebär att anslagen dras ned med motsvarande belopp 2014 eftersom behovet av stimulansåtgärder av detta slag då bedöms vara mindre.

I propositionen påminns om att staten garanterar att de bolag som bildas vid bolagiseringen av Statens järnvägar hålls skadeslösa för de miljöföroreningar som kan ha uppstått före bolagiseringen. Regeringen anför dock att det har saknats en finansiering av denna s.k. miljögaranti och att det funnits otydligheter i hur dessa frågor operativt ska handläggas. Enligt regeringens bedömning har Trafikverket övertagit den kompetens som krävs för att hantera ärenden av det slag som omfattas av miljögarantin. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:4 *Banhållning* också ska få användas för handläggning och kostnader förknippade med den av staten utställda miljögarantin. Regeringen anser följaktligen att anslaget för ändamålet bör tillföras 20 miljoner kronor 2010.

Sammantaget föreslås därmed att anslagen 1:2 *Väghållning* och 1:4 *Banhållning* ökas med 16,5 miljoner kronor vardera.

Ökat beviljat EU-stöd till svenska infrastrukturprojekt

Regeringen meddelar att EU-kommissionen i december 2009 fattade beslut om att tilldela svenska infrastrukturprojekt inom transeuropeiska nätverk 46 miljoner euro utöver tidigare tilldelningar. Regeringen föreslår följaktligen att anslaget 1:16 *Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk* bör ökas med 490 miljoner kronor 2010.

Höjning av Transportstyrelsens anslag

Regeringen påminner om att de senaste åren har vissa uppgifter när det gäller fordonsgodkännande, trafiksäkerhetsföreskrifter och teknisk standardisering förts från Banverket till Transportstyrelsen. Motsvarande överföring av anslagsmedel har dock inte gjorts. Regeringen anser därför att anslaget 1:18 *Transportstyrelsen* bör ökas med 5 miljoner kronor. Finansieringen föreslås ske genom att anslaget 1:5 *Trafikverket* minskas med motsvarande belopp.

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet finner regeringens förslag till ändrade anslag väl avvägda. Utskottet vill dock särskilt lyfta fram följande frågor.

Anslagen för väg- och banhållning

Det behövs betydande insatser i infrastrukturen för att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Stora insatser behövs såväl för skötsel av befintlig infrastruktur som för investeringar i syfte att öka kapaciteten i transportsystemet och inte minst för att möta klimatutmaningarna.

Anslagen till transportsystemet har under en rad år varit otillräckliga i förhållande till de befintliga behoven samtidigt som trafiken ökat. Utskottet välkomnar därför de kraftfulla insatser som den nuvarande regeringen har genomfört och som har möjliggjort angelägna åtgärder redan i närtid. Utskottet påminner om att regeringen 2007 och 2008 genomförde engångsamorteringar omfattande ca 35 miljarder kronor på lån som tidigare tagits upp för infrastrukturinvesteringar, vilket inneburit att infrastrukturanslagen i större utsträckning kan användas för nya konkreta åtgärder i stället för amorteringar och räntebetalningar. I budgetpropositionen för 2008 presenterade regeringen en satsning på 1,2 miljarder kronor till infrastrukturuområdet (prop. 2007/08:1 utg.omr. 22). För att öka realismen i åtgärdsplanernas genomförande presenterade regeringen i budgeten för 2009 en närtidssatsning för åren 2009 och 2010 för vilken 7,6 miljarder kronor avsattes (prop. 2008/09:1 utg.omr. 22). I syfte att bl.a. undvika kapitalförstöring av den befintliga infrastrukturen beslutade riksdagen i mars 2009 på regeringens förslag om ökade insatser för drifts- och underhållsverksamhet med 1 miljard kronor under perioden 2009–2011 (prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, rskr. 2008/09:183). Vidare beslutade riksdagen på regeringens förslag i budgetpropositionen för 2010 att tillföra ytterligare 1,6 miljarder kronor till infrastrukturen under åren 2009–2011 i syfte att dämpa sysselsättningsnedgången och för att skapa ökad tillgänglighet i transportsystemet (prop. 2009/10:1 utg.omr. 22, bet. 2009/10:FiU1, rskr. 2009/10:34).

Den nuvarande regeringen har därmed genomfört en välbehövlig ambitionshöjning på infrastrukturuområdet. Det finns dock ett ständigt behov av att förbättra och effektivisera det befintliga transportsystemet. Utskottet understryker att infrastrukturen har stor betydelse för produktivitet, sysselsättning och ekonomisk tillväxt och att det därför i rådande ekonomiska läge är välkommet med tidigarelagda insatser i syfte att underbygga återhämtningen. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag att tidigarelägga vissa underhållsinsatser och mindre infrastrukturprojekt under 2010. Utskottet bedömer liksom regeringen att insatser för underhåll samt mindre investeringsåtgärder såsom mötessepareringar och trimningsåtgärder ger hög måluppfyllelse till relativt låg kostnad. Utskottet påminner om att bristerna och behoven i infrastrukturen finns över hela landet och välkomnar mot denna bakgrund regeringens uttalade avsikt att fördela de tidigarelagda åtgärderna jämnt över hela riket.

Den nationella planen för utveckling av transportsystemet för perioden 2010–2021 innehåller ett stort antal objekt med medfinansiering, vilket innebär ett betydande ökat utrymme för investeringar under planeringsperioden. Lån kommer att tas upp för den del av objekten som kommer att finansieras med vägavgifter eller trängselskatter. Sett över hela perioden för den nu gällande planeringsramen kommer andelen medfinansiering och lån att vara störst de första åren. Eftersom dessa påverkar den offentliga sektorns finansiella sparande negativt meddelar regeringen att vissa omfördelningar av investeringar över tiden behövt göras och att anslagen för

2010 för väg- respektive banhållning följaktligen bör minska i motsvarande grad. Utskottet välkomnar regeringens ansvarsfulla agerande för att värna det av riksdagen fastställda överskottsmålet.

När det gäller regeringens förslag om att banhållningsanslaget ska få användas för handläggning och kostnader förknippade med den s.k. miljögarantin har utskottet inget att invända.

Ökat beviljat EU-stöd till svenska infrastrukturprojekt

Medel från EU utgör viktiga tillskott till den statliga finansieringsramen. Trafikutskottet vill därför framhålla vikten av ett aktivt svenskt deltagande i de utlysningar som kommissionen genomför inom ramen för de transeuropeiska nätverken för transporter (TEN-T). Utskottet noterar i sammanhanget med tillfredsställelse kommissionens beslut från december 2009 då svenska projekt tilldelades ytterligare ca 490 miljoner kronor för 2010.

Mot bakgrund av Lissabonfördragets ikraftträdande i slutet av förra året vill utskottet även uppmärksamma på att det vore lämpligt att benämningen på anslagsposten 1:16 *Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk* ändrades till 1:16 *Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk*.

Sammanfattande bedömning

Trafikutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i yrkande 27 om ändrad ram såvitt avser utgiftsområde 22 Kommunikationer och anvisning av ändrade anslag inom utskottets beredningsområde. Vidare ställer sig trafikutskottet bakom förslaget i yrkande 18 om användningen av anslaget 1:4 *Banhållning*.

Kompletterande planeringsram och ändrad låneram

Propositionen

Regeringen påminner om att den nationella planen för utvecklingen av transportsystemet för perioden 2010–2021 som regeringen beslutade i mars 2010 innehåller ett antal väg- och järnvägsinvesteringar som helt eller delvis kommer att finansieras med inkomster från trängselskatt eller vägavgifter. För att finansiera anskaffningen av dessa objekt anger regeringen att lån bör få tas upp i Riksgäldskontoret. Lånen ska dock endast få tas upp för den del av objekten där kapitalkostnaderna (räntor och amorteringar) ska finansieras med inkomster från vägavgifter eller trängselskatt.

De nya väg- och järnvägsinvesteringar där avtal om denna typ av medfinansiering finns anges vara följande.

- De objekt i Stockholms län som enligt Stockholmsöverenskommelsen delvis ska finansieras med inkomster från trängselskatt eller vägavgifter, inklusive Förbifart Stockholm.

- De objekt i Västra Götalands län som ingår i Västsvenska paketet och som delvis ska finansieras med trängselskatt, inklusive Marieholmstunneln och Västlänken.
- Bron över Sundsvallsfjärden på väg E4 (vägavgift).
- Bron över Motalaviken på riksväg 50 (vägavgift).

Regeringen bedömer att investeringskostnaden för dessa objekt, för de delar vars kapitalkostnader under byggtiden finansieras med inkomster från trängselskatt eller avgifter, under perioden 2010–2021 totalt kommer att uppgå till 50 miljarder kronor i 2009 års prisnivå. Regeringen föreslår följaktligen att riksdagen godkänner detta belopp som en kompletterande planeringsram för 2010–2021 för de ovan nämnda projekten. Planeringsramen ska räknas upp med de index som används vid uppräknings av investeringsanslagen. Regeringen förtydligar att denna planeringsram utgör ett komplement till den statliga planeringsram för infrastrukturåtgärder på 417 miljarder kronor i 2009 års prisnivå för perioden 2010–2021 som riksdagen tidigare har fattat beslut om (prop. 2008/09:35, bet. 2008/09:TU2, rskr. 2008/09:145).

Regeringen bedömer att låneramen för de objekt där det under 2010 finns behov av lån enligt ovan uppgår till 740 miljoner kronor. Sedan tidigare disponerar regeringen en låneram för 2010 som uppgår till 4 700 miljoner kronor. Regeringen föreslås följaktligen få besluta om en sammanlagd låneram i Riksgäldskontoret på högst 5 440 miljoner kronor för Svinesundsförbindelsen på väg E6 och sedan tidigare prioriterade vägprojekt m.m. samt för följande nya investeringar.

- Objekt i Stockholm län som enligt Stockholmsöverenskommelsen delvis ska finansieras med trängselskatt.
- Betalstationer för uttag av trängselskatt i Göteborg.
- De ovannämnda vägavgiftsfinansierade broarna över Sundsvallsfjärden respektive Motalaviken.

Trafikutskottets ställningstagande

Medfinansiering

Utskottet vill påminna om att riksdagen under förra året beslutade om en ambitiös och framtätsyftande planeringsram för åtgärder i transportsystemet på hela 417 miljarder kronor för åren 2010–2021, vilket innebar en kraftigt ökad satsning på infrastrukturen (prop. 2008/09:35, bet. 2008/09:TU2, rskr. 2008/09:145). Utskottet underströk i sammanhanget att frivillig medfinansiering kunde vara ett angeläget sätt att öka investeringsvolymen. Som framhålls i 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100) kan ökat samarbete också ge bättre utformning av åtgärderna och skapa utrymme för fler förbättringar av den statliga infrastrukturen.

Utskottet välkomnar att regeringen sedermera inför åtgärdsplaneringen uttryckligen angav i planeringsdirektiven till trafikverken (dnr N2008/8698/IR m.fl.) att möjligheterna till medfinansiering från olika intressenter skulle prövas som en permanent åtgärd. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att det av redogörelsen i skrivelsen om den nyligen avslutade åtgärdsplaneringen för transportsystemet 2010–2021 (skr. 2009/10:197) framgår att intresset för att medverka med medfinansiering varit stort och att regeringen därigenom kunnat tillföra planeringssystemet totalt ca 65 miljarder kronor. Till detta kommer vidare upp till ca 15,6 miljarder kronor att kunna tillföras under planperioden till följd av successivt ökade banavgifter. Utskottet konstaterar att regeringens initiativ på ett förtjänstfullt sätt har skapat ytterligare utrymme för betydande satsningar i ett hållbart transportsystem för framtidens resor och transporter för vilka finansiering annars hade saknats.

I regeringens skrivelse om åtgärdsplaneringen för transportsystemet 2010–2021 anges att under planperioden kommer investeringar på uppskattningsvis 42,3 miljarder kronor att genomföras genom medfinansiering från trängselskatter och vägavgifter. När räntan under byggtiden tillförs, uppgår produktionskostnaden för dessa investeringar till 50 miljarder kronor. De relevanta objekten har redovisats ovan. Utskottet välkomnar de planerade satsningarna och instämmer med regeringen i att dessa kommer att påtagligt kunna förbättra förutsättningarna för effektiva gods- och persontransporter. Satsningarna får följaktligen stor betydelse för utvecklingen såväl regionalt som nationellt. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om att planeringsramen för dessa projekt ska uppgå till 50 miljarder kronor. Vidare tillstyrks förslaget att öka den befintliga låneramen för 2010 för vissa vägprojekt med 740 miljoner kronor till högst 5 440 miljoner kronor.

Lånefinansiering av objekt som återbetalas med brukaravgifter och trängselskatt

Utskottet vill påminna om att enligt budgetlagen (1996:1059) är grundprincipen att infrastrukturinvesteringar ska finansieras med anslag över statsbudgeten. Förarbetena till lagen (prop. 1995/96:220) framhåller att anslagsfinansiering av infrastrukturella investeringar ger riksdagen bättre överblick och större inflytande än lånefinansiering. För objekt som genererar avkastning (t.ex. brukaravgifter) finns dock enligt lagen uttrycklig möjlighet att finansiera dessa med lån. Vidare har riksdagen möjlighet att besluta om lånefinansiering för enskilda investeringsobjekt – så har tidigare skett med flera större infrastrukturprojekt. Riksdagen beslutar årligen om låneramar för dessa objekt.

Regeringen underströk i propositionen *Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt* (prop. 2008/09:35) att lånefinansiering inte kommer att föreslås för nya objekt såvida kostnaderna inte täcks av brukaravgifter eller dylikt. Utskottet välkomnar denna utgångspunkt. Utskottet tar bestämt avstånd från en lånefinansiering som innebär att kostna-

derna inte syns inom utskottets utgiftsområde 22 Kommunikationer men likväl inskränker det finansiella utrymmet i statsbudgeten samtidigt som transparensen i budgetberedningen eroderas. De allvarliga ekonomiska problem som drabbat flera länder i vår omvärld den senaste tiden understryker tydligt vikten av att värna de offentliga finanserna och att föra en ansvarfull ekonomisk politik.

Det kan noteras att det i formell mening saknas rättslig grund till att betrakta trängselskatter på samma vis som brukaravgifter och att lånefinansiera baserat på dessa. Grundtanken med trängselskatterna i Stockholm och Göteborg är dock att medlen ska återföras till berörd region. Med hänsyn till skillnader i betalningsströmmar där utgifterna för att bygga infrastrukturen uppkommer först, medan intäkterna sedan generas under en längre tid och i vissa fall först när investeringen är färdigställd, har lån bedömts utgöra en nödvändig del i finansieringen av sådan infrastruktur. Mot denna bakgrund bedömer utskottet att det vore önskvärt med en precisering om att inkomster från trängselskatter enligt ovan, såvitt avser möjligheterna till statlig lånefinansiering, ska kunna betraktas på samma vis som avkastning på avgiftsfinansierade investeringar och följaktligen utgöra en berättigad grund för lånefinansiering.

Sammanfattande bedömning

Mot bakgrund av vad utskottet anfört ovan föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker vad regeringen föreslår i yrkande 16 om godkännande av en planeringsram för investeringar i vissa väg- och järnvägsprojekt för 2010–2021. Vidare föreslås att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i yrkande 17 om bemyndigande att besluta om en låneram i Riksgäldskontoret för 2010 intill ett belopp av högst 5 440 miljoner kronor för vissa vägprojekt.

Vissa avgiftsbelagda verksamheter vid Transportstyrelsen

Propositionen

Regeringen föreslår att Transportstyrelsen, för att täcka verksamhetens kostnader, får disponera

- de avgifter som myndigheten tar ut för tillsyn av yrkestrafiken inom vägtrafikområdet, ca 4,3 miljoner kronor per år
- de avgifter som myndigheten tar ut för att hålla register för yrkestrafik inom vägtrafikområdet, ca 10 miljoner kronor per år
- de avgifter som myndigheten kommer att ta ut för tillsyn av besiktningsorgan med anledning av omregleringen av fordonsbesiktningen som träder i kraft den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:32, bet. 2009/10:TU8, rskr. 2009/10:161), ca 15 miljoner kronor per år.

Vad gäller Transportstyrelsens avgifter för tillsyn av yrkestrafiken avser regeringen att genom beslut om indragning minska myndighetens anslag med motsvarande belopp.

Trafikutskottets ställningstagande

Avgiftsfinansierad tillsynsverksamhet

Utskottet instämmer med regeringen i att det saknas skäl för att tillämpa andra redovisningsprinciper för de avgifter som Transportstyrelsen tar ut för tillsyn av yrkestrafiken än för myndighetens avgiftsbelagda verksamhet i övrigt. Utskottet ansluter sig således till regeringens förslag om att myndigheten bör få disponera avgifterna från tillsynen av yrkestrafiken för att täcka verksamhetens kostnader. På motsvarande vis kan utskottet även ställa sig bakom regeringens förslag om att myndigheten bör få disponera de avgifter som myndigheten tar ut för att hålla register för yrkestrafik inom vägområdet liksom de avgifter som kommer att tas ut för tillsyn av besiktningsorgan.

Utskottet noterar i sammanhanget att frågan om utformningen av avgifter behandlas i betänkandet *En reformerad budgetlag* (SOU 2010:18). I syfte att minska de nackdelar som finns med avvikelser från bruttoredovisning föreslår utredningen riktlinjer för när specialdestination av offentligt-rättsliga avgifter ska kunna komma i fråga. Det föreslås att specialdestination av inkomster från offentligt-rättsliga avgifter ska kunna ske om

- det är avgifter i en verksamhet vars omfattning styrs av efterfrågan även om denna föranleds av ett rättsligt tvång
- verksamhetens intäkter, kostnader och resultat särredovisas och framgår av årsredovisningen
- avvikelserna från bruttoredovisning motiveras av att den främjar möjligheterna till hög effektivitet och service i verksamheten eller av något annat uttalat mål
- utgiftstaket tekniskt justeras så att det behåller den avsedda finansiella stramheten.

Med anledning av ovanstående vill utskottet bl.a. framhålla att regeringens avsikt är att minska Transportstyrelsens anslag med motsvarande belopp som tillsynen av yrkestrafiken beräknas generera.

Behov av uppföljning

I regeringens skrivelse *En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn* (skr. 2009/10:79) framhålls att tillsyn i normalfallet bör finansieras genom avgifter. Regeringen betonar dock att finansieringen bör utformas på ett sådant sätt att både objektsansvariga och tillsynsorgan ges incitament att agera kostnadsmedvetet samt att utveckla en betryggande intern kontroll och styrning.

Regeringen anser att man vid utformningen av tillsynsavgiften bl.a. bör ha principen om full kostnadstäckning som ekonomiskt mål och att den samtidigt bör vara lättbegriplig och förutsebar för de objektsansvariga.

Utskottet vill även peka på att Ekonomistyrningsverket (ESV) i regleringsbrevet för 2009 har fått i uppdrag att utifrån regeringens behov av en ändamålsenlig och effektiv styrning av myndigheterna lämna förslag till en långsiktigt stabil utformning av den finansiella styrningen i staten (dnr Fi2008/8249 [delvis]). ESV presenterade sedermera i mars 2009 delrapporten *Utvecklad finansiell styrning* (ESV 2009:13). Här framhålls bl.a. att vid en långtgående delegering av disposition av avgifterna och av beslutsrätt över avgifternas storlek till en myndighet, ökar behovet av att verksamhetens intäkter och kostnader ska kunna följas upp. Det finns därför enligt ESV skäl för regeringen att bl.a. överväga hur återrapporteringen till riksdagen ska utformas.

Mot bakgrund av ovanstående vill utskottet understryka vikten av att noggrant följa upp Transportstyrelsens avgiftsfinansierade tillsynsverksamhet. Utskottet förutsätter att en sådan uppföljning kommer att ske kontinuerligt inom ramen för regeringens myndighetsstyrning och redovisas för riksdagen i samband med den årliga budgetberedningen.

Sammanfattande bedömning

Trafikutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i yrkandena 19–21 om Transportstyrelsens möjlighet att disponera de avgifter myndigheten tar ut för viss verksamhet.

Trafikverkets ansvar gentemot Arlandabanan Infrastructure AB

Propositionen

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att låta Trafikverket överta det ekonomiska ansvaret som Banverket och Luftfartsverket har gentemot Arlandabanan Infrastructure AB, dvs. det statligt ägda bolaget som äger och förvaltar Arlandabanan och anläggningar på Stockholms central som används för flygpendeltrafik. Förslaget har sin grund dels i att Banverket avvecklats och att dess verksamhet övertagits av Trafikverket, dels i att Luftfartsverket numera har flygtrafiktjänst som huvudansvar och är avgiftsfinansierat och därför inte längre bör ansvara för driften av Arlandabanan Infrastructure AB.

Trafikutskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag och förordar därför att finansutskottet tillstyrker förslaget i yrkande 22 om att låta Trafikverket överta det ekonomiska ansvaret som Banverket och Luftfartsverket har gentemot Arlandabanan Infrastructure AB.

Stockholm den 25 maj 2010

På trafikutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (s), Oskar Öholm (m), Christina Axelsson (s), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sven Bergström (c), Hans Stenberg (s), Nina Larsson (fp), Claes-Göran Brandin (s), Eliza Roszkowska Öberg (m), Marie Nordén (s), Sten Bergheden (m), Peter Pedersen (v), Ingemar Vänerlöv (kd), Karin Svensson Smith (mp), Malin Löfsjögård (m), Désirée Liljevall (s) och Lars-Axel Nordell (kd).

Avvikande mening

Kompletterande planeringsram och ändrad låneram (s, v, mp)

Lena Hallengren (s), Christina Axelsson (s), Hans Stenberg (s), Claes-Göran Brandin (s), Marie Nordén (s), Peter Pedersen (v), Karin Svensson Smith (mp) och Désirée Liljevall (s) anför:

Vi socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister vill se en ny färdriktning för Sverige. Vi vill investera i en grön omställning för nya jobb och för klimatomställning. Vi har i vår följdmotion till 2010 års ekonomiska vårproposition (motion 2009/10:Fi15 av Mona Sahlin m.fl. [s, mp, v]), lämnat en utförlig redogörelse över en rad offensiva framtidssatsningar motsvarande över 100 miljarder kronor som vi anser behövas under 2010–2021 för att modernisera och klimatanpassa det svenska transportsystemet. Den satsning som regeringen föreslagit menar vi är klart otillräckligt. Det behövs kraftigt utökade satsningar på såväl järnväg som kollektivtrafik.

Vi är vidare starkt kritiska till regeringens strategi att låta kommuner vara med och via skattsedeln finansiera statliga infrastruktursatsningar. Investeringar och underhåll av riksvägar, motorvägar och järnväg är ett statligt åtagande, och det är inte rimligt att övervältra kostnaderna för detta ansvar på kommuner och landsting. Många kommuner har ställts inför ett omöjligt val där de har känt sig tvingade att bidra med medfinansiering för att några investeringar över huvud taget ska komma till stånd. Vi inom det rödgröna samarbetet vill understryka att infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov, inte av enskilda kommuners ekonomi. Den kommunala medfinansieringen gröper ur kommunernas redan ansträngda budgetar, vilket givetvis också får konsekvenser för medborgarna i kommunen. Risken är dessutom att en växande andel kommunal medfinansiering ökar klyftorna mellan fattiga och rika kommuner och regioner, vilket ytterligare försämrar förutsättningarna för framtida tillväxt i de fattigare kommunerna. Vi motsätter oss bestämt en sådan utveckling.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi att finansutskottet avstyrker regeringens förslag vad gäller yrkande 16 om en kompletterande planeringsram.

Särskilt yttrande

Ändrad utgiftsram och ändrade anslag (s, v, mp)

Lena Hallengren (s), Christina Axelsson (s), Hans Stenberg (s), Claes-Göran Brandin (s), Marie Nordén (s), Peter Pedersen (v), Karin Svensson Smith (mp) och Désirée Liljevall (s) anför:

Vi har inga invändningar mot regeringens förslag till ändrad utgiftsram och ändrade anslag för 2010. Vi vill däremot understryka att vi anser att den nuvarande regeringen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att förbättra transportsystemet i närtid. Tvärtom. Regeringens satsningar har enligt vår mening varit otillräckliga och felriktade. För att klara dagens och morgondagens utmaningar hade ökade satsningar behövts på såväl järnväg som kollektivtrafik. Så har dessvärre inte skett och behoven har i stället blivit allt större. Bristerna i dagens transportsystem blottades tydligt i samband med de stora störningarna i järnvägstrafiken under den gångna vintern.

Med vår politik hade ambitionsnivån för satsningar på järnväg och kollektivtrafik de senaste åren varit avsevärt högre. Med vår politik hade transportsystemet i dag varit bättre rustat för dagens och morgondagens behov.

I vår följdmotion till 2010 års ekonomiska vårproposition (motion 2009/10:Fi15 av Mona Sahlin m.fl. [s, mp, v]) har vi i det rödgröna samarbetet lämnat en utförlig redogörelse över en rad offensiva framtidssatsningar motsvarande över 100 miljarder kronor som vi anser kommer att behövas under 2010–2021 för att modernisera och klimatanpassa det svenska transportsystemet.

BILAGA 7

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2009/10:MJU3y

Vårtilläggsbudget för 2010

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 4 maj 2010 beslutat att ge miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över Vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 2009/10: 99) samt de motioner som väckts med anledning av propositionen, allt i de delar som berör utskottets beredningsområde. Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i yttrandet de förslag i propositionen som avser tilläggsbudget för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslås under utgiftsområde 20 att anslag 1:7 Internationellt miljösamarbete ökas med 7 000 000 kr. Ökningen finansieras delvis genom att anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 3 500 000 kr. Regeringen föreslår vidare att den bemyndigas att under 2010 för anslag 1:12 Havsmiljö ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 133 000 000 kr under 2011–2015.

I propositionen föreslås under utgiftsområde 23 att anslag 1:2 Insatser för skogsbruket minskas med 15 000 000 kr, detta som ett bidrag till finansieringen av ökningen av anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under 2010 för anslag 1:2 Insatser för skogsbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kr efter 2010. Anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar ökas med 107 000 000 kr. För att bidra till finansieringen av ökningen minskas anslag 1:13 Finansiella korrigeringar m.m. med 25 000 000 kr. Anslag 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 13 500 000 kr. För att möjliggöra utbetalning av bidrag under 2010 gör regeringen bedömningen att ytterligare medel behöver tillföras anslag 1:8 Ersättningar för viltskador m.m. Anslaget ökas med 4 544 000 kr. Anslag 1:10 Bekämpande av växtsjukdomar ökas med 1 000 000 kr. Ökningen föranleds av att EU har höjt kraven på medlemsstaterna att utföra kontroller och inventera förekomsten av tallvedsnematod i sina skogar. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under 2010 för anslag 1:15 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 100 000 kr under 2011 och högst 6 900 000 kr under 2012. Enligt regeringen bör den också bemyndigas att under 2010 för anslag 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 69 900 000 kr under 2011 och högst 27 100 000 kr under 2012. För att möjliggöra beslut om kommande utbetalningar av de medel som avsatts i propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, rskr. 2008/09:300) för anpassningsåtgärder till följd av ändrade klimatförhållanden behöver bemyndiganderamen för anslag 1:28 Främjande av rennäringen m.m. ökas. Bemyndiganderamen behöver även ökas för att vissa projektbeslut ska kunna fattas beträffande vilka Sametinget inväntar medfinansiering från

EU. För att finansiera ökningen av anslag 1:8 Ersättning för viltskador m.m. minskas anslag 1:28 Främjande av rennäringen m.m. med 4 544 000 kr.

Utskottets ställningstagande

När det gäller regeringens förslag inom *utgiftsområde 20* vill utskottet anföra följande. I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:7 Internationellt miljösamarbete uppfört ett ramanslag på 67 793 000 kr. Som framgår av propositionen har kostnaden till följd av valutakursförändringar ökat för medlemsavgiften till Internationella atomenergiorganet (IAEA). I likhet med regeringen anser utskottet därför att anslaget bör ökas med 7 000 000 kr. Som vidare föreslås får ökningen delvis finansieras genom att anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden minskas med 3 500 000 kr.

I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:12 Havsmiljö uppfört ett ramanslag på 369 800 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2010 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 94 000 000 kr under 2011–2015. Som redovisas i propositionen behöver regeringen en ökad möjlighet att göra ekonomiska åtaganden för att hantera de fleråriga miljöprojekt som presenterades i propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:170, bet. 2008/09: MJU29, rskr. 2008/09:299). Syftet är främst att kunna fatta fleråriga beslut om de s.k. LOVA-projekten, som hanteras inom ramen för förordningen (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt. Bemyndiganderamen för anslag 1:12 Havsmiljö bör därför ökas med 39 000 000 kr.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 20.

När det gäller regeringens förslag inom *utgiftsområde 23* vill utskottet anföra följande. I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:2 Insatser för skogsbruket uppfört ett ramanslag på 219 222 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 55 000 000 kr efter 2010. Som redovisas i propositionen bör anslaget minskas med 15 000 000 kr för att bidra till finansieringen av ökningen av anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.

Vid föryngring av ädellövskog får markägaren normalt ersättning från staten. Askskottsjukan sprider sig snabbare än vad som bedömdes tidigare och ödelägger flera askbestånd. Som anføres i propositionen finns det därför behov av att under året kunna besluta om ersättning i högre takt än under normala omständigheter. Bemyndiganderamen för anslag 1:2 Insatser för skogsbruket bör därför ökas med 10 000 000 kr.

Under anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar finns i statsbudgeten för innevarande år uppfört ett ramanslag på 150 349 000 kr. I propositionen föreslås att anslaget tillförs ytterligare 107 000 000 kr. Som regeringen redovisar pågår sedan 2008 en omfattande vaccinationskampanj mot djursjukdomen blåtunga. Kampanjen har hindrat smittspridningen, men den måste fullföljas under 2010 för att ge full effekt. I likhet med regeringen anser utskottet att anslag 1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar därför bör ökas. För att bidra till finansieringen bör anslag 1:2 Insatser för skogsbruket, 1:13 Finansiella korrigeringar m.m. och 1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur minskas med 15 000 000, 25 000 000 respektive 13 500 000 kr.

Under 2009 blev ersättningen till samebyarna för rovdjursförekomst högre än de tillgängliga medlen. I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 51 778 000 kr. För att möjliggöra utbetalning av bidrag under 2010 bör, som regeringen anför, ytterligare medel tillföras. Utskottet anser därför att anslag 1:8 Ersättningar för viltskador m.m. bör ökas med 4 544 000 kr. Finansiering får ske genom att anslag 1:28 Främjande av rennäringen m.m. minskas med motsvarande belopp.

Utskottet ansluter sig vidare till regeringens förslag att öka anslag 1:10 Bekämpande av växtsjukdomar med 1 000 000 kr. EU har höjt kraven på medlemsstaterna att utföra kontroller och inventera förekomsten av tallvedsnematod i sina skogar (kommissionens beslut 2009/420/EG, kompletterat av riktlinjer från september 2009). För att nödvändiga åtgärder ska kunna vidtas behöver ytterligare medel tillföras.

Regeringen har ett bemyndigande att för anslag 1:15 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr under 2011 och högst 4 000 000 kr under 2012. Regeringen har också ett bemyndigande att för anslag 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 49 000 000 kr under 2011 och högst 12 000 000 kr under 2012. Som framgår av propositionen får anslagen användas för bidrag till skrotning av fiskefartyg där bidraget erhålls först när fartyget är skrotat. Tiden mellan beslut och utbetalning av bidrag har visat sig bli längre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2010. Detta får till följd att fler utbetalningar av beslut som fattats under året kommer att förskjutas till kommande år. Bemyndiganderamen för anslag 1:15 Strukturstöd till fisket m.m. och för anslag 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. behöver därför ökas. Regeringen bör således bemyndigas att under 2010 för anslag 1:15 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 100 000 kr under 2011 och högst 6 900 000 kr under 2012. Vidare bör regeringen bemyndigas att under 2010 för anslag 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till

fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 69 900 000 kr under 2011 och högst 27 100 000 kr under 2012.

I statsbudgeten för innevarande år finns under anslag 1:28 Främjande av rennäringen m.m. uppfört ett ramanslag på 109 915 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 kr under 2011 och högst 2 000 000 kr under 2012. För att möjliggöra beslut om kommande utbetalningar av de medel som avsatts i propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09: MJU28, rskr. 2008/09:300) för anpassningsåtgärder till följd av ändrade klimatförhållanden behöver, som regeringen anför, bemyndiganderamen för anslag 1:28 Främjande av rennäringen m.m. ökas. Bemyndiganderamen behöver även ökas för att vissa projektbeslut ska kunna fattas beträffande vilka Sametinget inväntar medfinansiering från EU. Beredningen av dessa ansökningar har varit mer tidskrävande än förväntat med förskjuten projektstart och försenade utbetalningar av medlen som följd. Regeringen bör således bemyndigas att under 2010 för anslag 1:28 Främjande av rennäringen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kr under 2011 och högst 2 500 000 kr under 2012. Vidare bör anslaget minskas med 4 544 000 kr för att finansiera ökningen av anslag 1:8 Ersättning för viltskador m.m.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens samtliga förslag under utgiftsområde 23.

Stockholm den 18 maj 2010

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Bengt-Anders Johansson (m), Carina Ohlsson (s), Sofia Arkelsten (m), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Lars Hjalmered (m), Jan-Olof Larsson (s), Irene Oskarsson (kd), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Åke Sandström (c).

BILAGA 8

Socialutskottets protokollsutdrag 2009/10:35

Utdrag ur UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:35

PROTOKOLL

DATUM 2010-05-06

TID 09:30-10:00

§ 7 -----
Fråga om yttrande till FiU över § 7 Vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 99)

Utskottet behandlade fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:99 Vårtilläggsbudget för 2010.

Utskottet konstaterade att inga motioner väckts såvitt gäller utgiftsområde 9 varefter utskottet fattade följande beslut.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

§ 9 -----
Fråga om yttrande till FiU över Årsredovisning för staten 2009 (skr. 101)

Utskottet behandlade fråga om yttrande till finansutskottet över regeringens skrivelse 2009/10:101 Årsredovisning för staten 2009. Efter genomgång och diskussion av en av kansliet upprättad promemoria finner utskottet inte skäl att avge yttrande.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet Marlene Quiñones

Justerat 2010-05-06

Kenneth Johansson

Rätt utdraget
intygat Marlene Quiñones

Exp: 2010-05-07 till FiU

BILAGA 9

Arbetsmarknadsutskottets protokollsutdrag

2009/10:33

Utdrag ur
PROTOKOLL **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:33**

DATUM Tisdagen den 25 maj 2010
TID 11.00-11.30

§ 3 b Justering av yttrande till FiU, proposition 2009/10:99
Vårtilläggsbudget för 2010

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i propositionen, punkt 11 och 27, den senare delvis, vilket skulle meddelas finansutskottet genom utdrag ur detta protokoll.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

VID PROTOKOLLET Sanna Feltenmark

JUSTERAS Hillevi Engström

RÄTT UTDRAGET
INTYGAR Sanna Feltenmark

Exp. 2010-05-25

FiU